JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS-, EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 21 Januarij. N°. 6.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Soerakarta* bij VELTMAN & Co.; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; voor de *Buitenbezittingen* bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Rijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half.jaar voor *Batavia*	f 12,50.
» » » » » *Java*	» 15,—
» » » » » *Buitenbezittingen*	» 17,50.
» » » » » *Nederland*	» 22,50.

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren een

BIJVOEGSEL.

Bij het ter perse leggen dezes was de *Java-post* juist aangekomen.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

Dat Hij, willende opheffen de bezwaren, welke in sommige gewesten blijken te bestaan tegen de heffing van het bij artikel 20 van het reglement op het pandelingschap (staatsblad 1859, no. 43) vastgestelde regt van f 2 voor de inschrijving van pandelingen, die op 1 Januarij 1860 als zoodanig verbonden waren.

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;

Onder nadere goedkeuring des Konings, met aanvulling van art. 20 van het reglement op het pandelingschap (staatsblad 1859 no. 43), te bepalen:

Dat de hoofden van gewestelijk bestuur zich als gemagtigd kunnen beschouwen, om het regt van f 2 voor de inschrijving van pandelingen, die op 1en Januarij 1860, als zoodanig verbonden waren, in hun gewest niet te doen heffen, indien zulks in het belang der zaak nuttig of noodig wordt geoordeeld.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Buitenzorg, den 17den Januarij 1860.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,

A. LOUDON.

(*Staatsblad no. 4.*)

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat Minister van Kolonien, van den 18den October 1859 Ltt. A, no 3, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland, C. W. F. Neijs, laatstelijk controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

Benoemd:

Bij continuatie voor het loopende jaar 1860.

Tot leden van de commissie, ingesteld bij artikel 49 der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (staatsblad 1831 no. 71):

J. J. van Emmerick, hoofd-intendant der militaire administratie, en H. F. Barkmeijer, algemeene boekhouder bij den directeur van financien.

Tot adsistent resident van Galoe (Residentie Cheribon), de controleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures G. P. Servatius.

Tot opziener der eerste klasse bij de kina-kultuur, de opziener der tweede klasse bij die kultuur K. M. Swart, met bepaling dat hij zal zijn ter beschikking van den inspecteur voor natuurkundige onderzoekingen in Nederlandsch-Indie, tevens belast met de leiding der kina-kultuur op Java, en dat aan hem tijdelijk zal worden opgedragen de betrekking van hoofdopziener, belast met de controle over de rigtige uitvoering der door den inspecteur aan de opzieners bij de verschillende aanplanten gegeven bevelen.

BIJ DE BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Bevorderd:

Tot ingenieur der derde klasse, de adspirant-ingenieur F. Mispelblom Beijer, met bepaling, dat hij voorloopig gevestigd blijft in de hoofdplaats Batavia.

Overgeplaatst:

Van Djokjokarta naar de hoofdplaats Samarang, de opzigter der tweede klasse W. G. H. L. C. von Winckelmann.

Van Samarang naar de hoofdplaats Djokjokarta, de opzigter der tweede klasse [illegible] Jansen.

Goedgekeurd:

Dat door den Consul-generaal van de vrije en Hanzestad Hamburg en consul van Pruissen te Batavia

Is benoemd:

Tot zijn consulairen agent te Indramaijoe (Cheribon), de heer J. F. Heckler.

Schutterijen, enz.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als kapitein bij de schutterij te Batavia, J. A. Stok.

Militair Departement.

Benoemd:

Tot onderopziener der eerste klasse over de smeden bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija, de onderopziener der tweede klasse over de smeden bij die inrigting J. van der Roest.

Overgeplaatst:

Bij het garnizoensbataillon van Celebes en onderhoorigheden, de majoor der infanterie F. J. Belle, van het 14de bataillon.

Geplaatst:

Bij het 14de bataillon, de luitenant-kolonel der infanterie jhr. V. M. de Brauw, thans waarnemend plaatselijk kommandant te Soerabaija.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Bij het groot militaire hospitaal te Soerabaija, de officier van gezondheid der derde klasse A. H. Dettingmeijer, onlangs uit Nederland aangekomen.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement,

Zijn geplaatst:

BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 1ste bataillon, de tweede luitenants J. M. Courtois en A. J. Mulder.

Bij het 2de bataillon, de tweede luitenant E. J. S. van Heumen.

Bij het 6de bataillon, de tweede luitenant J. Visser, allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het 7de bataillon, de eerste luitenant J. M. D. F. de Jongh, gedetacheerd bij den generalen staf.

Bij het 10de bataillon, de kapitein C. L. S. A. M. de Roij van Zuijdewijn en J. Koch, de eerste luitenants J. W. Auffmorth en C. G. Veenhuijzen, allen onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, en de tweede luitenant W. T. H. Voogt, onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling op Java (Weltevreden), de kapitein P. J. G. van Harrevelt, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Zijn overgeplaatst:

BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 2de bataillon, de eerste luitenant H. W. C. A. Thieme en de tweede luitenant W. Z. Hempenius, beiden van het 9de bataillon.

Bij het 7de bataillon, de kapiteins A. W. F. H. Tuckerman van het garnizoens-bataillon in de Lampongsche Districten en K. J. B. Eichelberg, en de tweede luitenant A. A. van Sorgen, beiden van het 10de bataillon.

Bij het 9de bataillon, de eerste luitenant G. Bakker, van het 10de bataillon.

Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant P. E. F. van Mauntz, van het 17de bataillon.

Bij het 16de bataillon, de kapitein C. A. Schuak, van het garnizoens-bataillon van Sumatras Westkust, de eerste luitenant J. F. Peuchen, van het 15de bataillon, de tweede luitenants J. C. van Blokland, en W. G. L. Kretschmer, beiden van het 17de bataillon.

Bij het 17de bataillon, de kapitein W. E. Frowein, van het garnizoens-bataillon van Banka, de eerste luitenants J. P. van Lier en C. J. G. de Bruin, beiden van het 16de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon van Sumatras Westkust en onderhoorigheden (Solok), de kapitein H. C. van der Schalk, van het 17de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden, de kapitein A. A. K. Cammauer, van het 6de bataillon.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Als onder-intendanten der tweede klasse, de kapitein kwartiermeesters L. J. Prins en F. E. K. Stoelman.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat de tweede mail-stoomer in Januarij den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Maandag den 23sten Januarij aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b, des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur van financien brengt ter kennis van belanghebbenden, dat gerekend van af den 16den dezer, gedurende den tijd van één maand bij de lands kassen te Batavia, Samarang en Soerabaija verwisselbaar zullen zijn, de op den 7den Januarij 1860, uitgelote 4½°/ₒ obligatien, gecreëerd krachtens gouvernements besluiten dd. 27 Junij 1843 litt. F1 en 16 Mei 1853 no. 8, van welke de nommers in de Javasche courant van den 11den dezer no. 3 door de algemeene rekenkamer zijn opgegeven.

Na verloop van den bepaalden termijn zal geene inwisseling van de in deze bedoelde effecten zonder speciale autorisatie mogen plaats vinden.

Ten burele van den resident der Westerafdeeling van Borneo benoodigd zijnde een klerk op een tractement van f 110 's maands, zoo worden degenen, die naar die betrekking wenschen te dingen en daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, uitgenoodigd zich, onder overlegging van getuigschriften, met franco brieven te wenden tot den direkteur van financien.

Aan hem, die bij eene nette en vlugge hand eenige administratiekennis paart, zal de voorkeur worden gegeven.

Degenen die wenschen in aanmerking te komen voor de eerlang vacerende betrekking van klerk op het residentiekantoor te *Patti*, tevens griffier bij de landraden te *Patti* en *Koedoes*, waaraan een vast traktement van f 120 's maands verbonden is, worden uitgenoodigd, bij gefrankeerde adressen zich aan te melden, onder overlegging van een gewaarmerkten dienststaat en van getuigschriften aan den Resident van Japara.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 23 Januarij, voor het woonhuis van den Majoor van Deventer, in het Kampement op Weltevreden, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag, den 24 Januarij, vóor het commissiehuis van Gebr. Veit, op Passer Senin.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 25 Januarij, voor het woonhuis van den heer Louran, door Gebr. Roselje & Co.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, op 's lands Werf, door John Pryce & Co.

Op Donderdag, den 26 Januarij, voor een huis op Kampong Bali, nabij de brug van Kramat, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Vrijdag, den 27 Januarij, voor rekening des boedels van wijlen Lie Aboen, bij de Passer Pisang, door J. Speet.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van den 11 dezer worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door J. W. van den Broek te Batavia, van wijlen Rupertus Johannes Willem Pieter Wijnmalen en zijne echtgenoote Elisabeth Dorothea Adriana Ondaatje.

Door den Executeur Testamentair te Batavia, van wijlen den chinees Gouw Tek In.

Door de Executeur Testamentair te Batavia, van wijlen de inlandsche vrouw Daum.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 18 tot en met den 20 Januarij 1860.

HOTEL DER NEDERLANDEN. P. Zwager, van Samarang. — P. M. van Laren en Familie, van Kediri. — Hekmeijer, van Soerabaija. — Schmitt, van Idem. — H. C. de Voss, van Singapore. — H. J. O. W. Pancras Clifford, van Idem. — W. V. A. van Bennekom, van Muntok. — J. Boom, van Soerabaija.

HOTEL WILLEM II. Pepelier, met 4 kinderen van Samarang. — Trieke, van de Reede. — Eckhardt, van Sintang. — Jeltes, van Tagal. — Schmitt, van Batavia — Papet, van de Reede.

JAVA HOTEL. J. H. Walter, van Soerabaija. — A. J. B. Hordijk, van Rotterdam. — B. A. Barkey, van Idem. — Johs. Beijerinck, van Idem. — W. A. J. Kuller, van Samarang. — J. F. P. Ermerins, van Soerabaija. — Greve, van de Reede. — Lasonder, van Idem. — van Mansvelt, van Idem.

Vertrekkende Personen.

Luitenant-Kolonel C. H. Boon van Ostade. — E. H. Girandeau. — E. P. Voermans, echtgenoot en mevr. C. A. de Jongh Swemer geb. Schwarz. — Kapitein H. F. van der Lee. — Jhr. J. S. van der Pol.

Advertentiën.

Getrouwd:

C. C. HOMBURG, van *Riouw.*

en

C. O. ANDRÉ.

ARNHEM, 12 *October* 1859. (246)

Getrouwd:

A. M. E. VAN DEVENTER.

en

K. M. A. VARKEVISSER.

BATAVIA 16 *Januarij* 1860. (189)

Bevallen van een' ZOON, *H. G. Bédier-Prairie, Muhlenfeld.*

BATAVIA, 10 Januarij 1860. (152)

Op den 9den November 1859, overleed te Leiden onze geliefde Moeder, Mevrouw de Weduwe *J. Houthuijsen Buth.*

Uit aller naam
C. L. HOUTHUIJSEN.

SISSEPAN (PONDOK GEDÉ) 14 Jan. 1860. (148)

Heden overleed de WelEG. Heer, *James van der Hart* 2de Luitenant der Infanterie.
Hij was een brave zoon, een goed kameraad.
Dit zij zijn grootste lof.

D. VAN DER HART
Ridder A. DE STUERS.
J. M. BRUYN.
[illegible] DE ROOY-VAN ZUIDEWIJN.

BATAVIA. 28 December 1859. (151)

VENDUTIE
Maandag, 23 Januarij 1860,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den HoogEd G. Heer
Van Deventer (*Plein van Waterloo*)
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van eenen zeer netten

INBOEDEL,
bestaande uit:
GROOTE SPIEGELS
EN
SCHILDERIJEN,
Hang- Tafel- en Muurlampen, Stoelen, Tafels, Consoles, Kasten, Ledikanten, Matten, Martevanen, Porcelein-, Cristal-, Glas en Aardewerk,
voorts nog:

1 Mylord, 1 Coupé,

4 Spannen goed gedresseerd
WAGENPAARDEN,
1 Rijpaard, Tuigen, *etc.* (157)

VENDUTIE
op Dingsdag 24 Januarij,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. VEIT, *Bazar Senen.*
van Diverse Meubelen van vertrekkende Officieren en Ambtenaren,

Wagens, Bendies, Paarden, Tuigen, enz., enz. (158)

OP DE VENDUTIE
van Dingsdag den 24 Januarij
zal ook worden verkocht
EEN COMPLEET
GAMELANGSPEL.
(159 GEBRS. VEIT.

Hout-Vendutie
op Dingsdag, den 24sten Januarij 1860,
op het **Heemradenplein**,
door
(150) JOHN PRYCE & Co.

VERKOOP VAN EEN SCHIP
op Woensdag, den 25sten Januarij 1860,
sullen de ondergeteekenden publiek verkoopen
op 's lands werf:
ten $9^{1}/_{2}$ uur
Zr. Ms. voor de dienst afgekeurde
SCHOENERBRIK **PADANG,**
zoo als zij is liggende aan het Marine Etablissement te **Onrust**, met Mastgestel, staand en loopend Tuig, EEN STEL ZEILEN en EEN ANKER met KETTING, en daarna den waarloozen Inventaris van dien bodem.
(151) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE
Donderdag 26 Januarij 1860,
voor een **HUIS** op Kampong ***Bali*** nabij de brug van ***Kramat***, door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen netten
INBOEDEL,
bestaande uit: **Spiegels** en **Schilderijen**, **Hang- en Tafellampen**, **Stoelen**, **Tafels**, **Kasten**, **Ledikanten**, **Canapés**, **Matten**.
Porcelein-, Glas-, Cristal- en Aardewerk.
2 MYLORDS,

2 SPANNEN WAGENPAARDEN.
tuigen, etc., etc., (195)

Vendutie
op Woensdag den 25 Januarij 1860,
ten huize van den Heer
J. P. LOURAN,
Zuidzijde Koningsplein, door
Gebrs. ROSELJE & Co.
van een keurig netten en nog zoo goed als nieuwen

INBOEDEL,
bestaande uit:
Zoo Europeesch als hier gemaakt MEUBILAIR, waaronder een zeer elegant

AMEUBLEMENT
voor Salon,
Fraaije KASTEN, CONSOLES, BUFFET, diverse TAFELS, KNAPEN en TOILETTEN, allen met marmeren bladen, ETAGÈRES, DAMES-BUREAU, SECRETAIRE, BOEKEN-KASTEN, allen van massief Mahoniehout.
WIJDERS:
Groote **Spiegels**, **Schilderijen**, **Lampen**, (waaronder met porceleinen bollen), **Pendules**, **Vazen**.

Twee zeer fraaije welluidende
PIANINO'S,
waarvan één OBLIQUE,
naar de laatste uitvindingen vervaardigd.
Een compleet stel ZILVER, in Mahoniehouten kist, fraaije porceleinen EET- en THEE-SERVIESEN, een stel DRINKGLAZEN, van het fijnst geslepen Boheemsch Cristal.
Een aantal keurige Etagére-Voorwerpen,
bijzonder soliede
ENGELSCH PLEETWERK,
enz., enz.
Voorts, EUROPEESCH KEUKENGEREEDSCHAP, MARTEVANEN, BLOEMEN,
Een Mylord, een Palanquin,
EEN HANDWAGEN MET LOSSEN BOK,
goede hardloopende PAARDEN, TUIGEN, enz., enz.
Op Zondag den 22 te bezigtigen. (153)

Vendutie
op Vrijdag den 27 Januarij 1860,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van 100 VAATJES PAS AANGEBRAGTE

PUIKE BOTER,
100 STUKS KAZEN,
een klein partijtje
PUIKE CHAMPAGNE,
van het echte merk „*Jacquesson & Fils*,"
op heele en halve flesschen,
MUSCAAT- EN FIJNE ROODE WIJNEN,
een wel gesorteerd **factuur**
KOEK-, BANKET- en SUIKERWERK,
Waarloos Fransch
WIT PORCELEIN,
als:
Schalen, **Borden**, **etc.**, in gesorteerde kavelingen, geschikt ter completering van Serviesen.
ENGELSCHE

Tafellampen,
GLASWERK,
Wit Katoen in diverse kwaliteiten, **Satin de Laine**, **Tricot**, diverse **Lijnwaden**, **Tafel-** en **Servetgoed**, **Handdoekgoed**,
POSTPAPIER,
PRECIOSA'S, etc. (209)

Op de Vendutie
van Vrijdag 27 Januarij,
zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:
150 kisten
JAP. SOYA.
(210) GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDUTIE
op Dingsdag 31 Januarij en Woensdag 1 Februarij,
wegens vertrek ten huize van den heer
H. C. WILMANS,
op Kramat
door
CASSALETTE & Co.
Van eenen keurigen, en uiterst wel geconserveerden
INBOEDEL,
bestaande meerendeels uit:
Mahonijhouten Meubelen,
als:
AMEUBLEMENTEN voor Salon en Boudoir, Canapés, Valtoires, Kasten, en étageres; Tafels, Consoles en Knapen met Marmeren bladen. Een fransch Ameublement met rottingwerk, eenige ingelegde Singapore MEUBELEN.
Voorts:
zeer fraaije
SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,
Kroonen, Lampen, Pendules, Marmeren vazen, Kristal, Pleet- en Zilverwerk; Een Chineesch
Porseleinen Eetservies.
EEN BILLARD,
zoo goed als nieuw.
WIJDERS:

9 Spanen hardloopende Wagenpaarden, waaronder
1 SPAN GROOTE PREANGER SCHIMMELS,
Een uitmuntend goed dames-rijpaard en 3 Bendiepaarden.

WAGENS,

als:
1 Coupé, 1 Mylord, 1 Handwagen en
EEN BENDIE.
Wagentuigen, Zadels enz.

Melkgevende en bezette Koeijen, waaronder één van
BENGAALSCH RAS.
Eene fraaije Collectie BLOEMEN in potten, enz.
REGELING DER VENDUTIE:
Op Dingsdag: de Wagens, Paarden, Koeijen, Keukengereedschappen, enz.
OP Woensdag: de Meubelen; het Billard, enz. binnenshuis.
Geen goederen kunnen worden bijgebragt.
Alles Zondag 29 Januarij te bezigtigen. (169)

Op Dingsdag 31 Januarij
aanstaande, zal ten Kantore van den fungerenden Notaris te Meester-Cornelis
N. D. Lammers van Toorenburg,
in het openbaar aan den meestbiedende worden
VERHUURD HET LAND
PONDOK KLAPPA,
GELEGEN TUSSCHEN
Meester-Cornelis en Bekassie.
De voorwaarden liggen ter lezing ten Kantore voornoemd. Gadingebbenden zullen **twee solide borgen** moeten voorbrengen. (200)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.
Op een nader te bepalen dag, zal te **Soerabaija** worden verkocht:
Het **Ned. Ind. Brikschip**

„HENRIETTE",
gebouwd in 1857 ladende plus minus **4500** picols (**123** gemeten **Lasten**) nieuw gekoperd in December ll. met 30 en 28 onsc metaal, Kopervast en voorzien van eenvolledigen **Inventaris.**
Alhier dagelijks te bezigtigen.
Nadere informatiën bij
de Agenten
(215) SCHIMMELPENNINCK & Co.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag den 31 Januarij 1860, zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen voor een der Recherche pakhuizen aan den *Kleinen Boom*, het gekoperde en kopervast Nederlandsch Fregatschip

STAATSRAAD BAUD,

kapt. T. de Jong,

groot 326 lasten,

zoo als het is liggende ter reede van *Batavia*, zoo mede deszelfs inventaris, als: RONDHOUTEN, ZEILEN, STAAND- en LOOPEND TUIG, TOUWWERK, ANKERS, KETTINGEN, Restant PROVISIEN, enz., enz.

De **VENDUTIE** zal beginnen ten **9 ure**, zullende het schip ten **10 ure** worden verkocht.

(205) JOHN PRYCE & Co.

In de eerste helft der maand Februarij 1860, den dag nader te bepalen, zal te *Passaroean*, publiek worden verkocht:

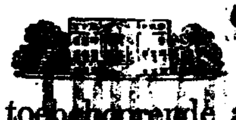

een Kapitaal Woonhuis met Erf,

toebehoorende aan den Heer *N. Coblijn*, gelegen in de Kebon Sarie, aan den grooten weg naar Malang, bij de alon-alon, wijk Lt. D., No. 478.

Informatiën zijn te bekomen bij de Heeren *A. van der Vlugt* te Passaroean en *P. Vos* te Soerabaija. (198)

PUIK

INDIA PALE ALE,

hier getapt door

(206) JOHN PRYCE & Co.

ENGELSCHE PICKLES (ZUREN) ZALM EN CARROTS.

bij

(188) ABEELEN, DENNISON & Co.

De ondergeteekenden ontvingen *direct van Europa:*

EEN ASSORTIMENT

Stangen voor Rijpaarden,

bijzonder soliede en net bewerkt,

benevens:

WAARLOOZE TRENSEN,

EN

KINKETTINGEN.

(77) VAN WALCHREN EN Co.

ENGLSCHE PLEETEN

BENDIJ EN WAGEN TUIGEN.

(180) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Daar de ondergeteekende zijne Affaire wederom verplaatst heeft op Molenvliet, neemt hij aan om voor de onderstaande prijzen te werken zonder bijlevering van stoffage.

à Contant, als

Een Lakensche Rok	f	15.—
» Frak.	»	15.—
» Tibet Rok.	»	13.—
» Frak.	»	13.—
» Lakensche Paletot.	»	12.—
» Tibet	»	10.—
» Lakensche Pantalon.	»	7.—
» Tricot idem.	»	6.—
» Busking.	»	4.50
» Zijden vest.	»	3.—
» Tibet of van Wollen stof	»	4.50
» Linnen paletots	»	3.50
» Wit keper Pantalons.	»	2.—
» Wit Engelsch leer of drill.	»	2.50

Bij al deze artikelen wordt het verschot bij geleverd, zonder bijlevering van Zijde of Orleans.

(192) W. PADDINGEE,

Mr. Kleermaker.

Theâtre Français de Batavia.

Avec la permission de M. le Resident.

LUNDI, 23 Janvier 1860.

4me représentation du 3me mois de l'abonnement.

LES FILLES DE MARBRE.

Drame en 5 actes (*avec le prologue*).

A l'étude pour le mois prochain:

MARIE DE RUDENZ.

Grand-Opéra en 4 Actes et 6 Tableaux, *Musique de Mr. GUILLE DE St. SIMON, premier et deuxième chef d'Orchestre du Théatre.*

à l'Étude pour le Troisième mois de l'abonnement:

Zampa, l'Ambassadrice et le Naufrage de la Méduse.

Le Directeur Gérant,

(201) VAN KINSBERGEN.

BRANDON & CO.,

berigten bij deze, dat zij eene overeenkomst hebben gesloten met den Heer **H. CHASTEL** van *Rotterdam*, tot het ***confectioneeren*** van

HEEREN KLEEDINGSTUKKEN,

en alles wat tot dat vak behoort.

De Heer H. CHASTEL in de laatste tijden *Parijs* en *Londen* bezocht hebbende, heeft de **Nieuwste Eleganste en Confortabelste Modellen** mede gebragt, alsmede de fraaiste en fijnste LAKENS, superfijne SATIN DE LAINE en TRICOT en eene prachtige keuze der Nieuwste VESTENSTOFFEN en Heeren MODE-ARTIKELEN.

De Heer H. CHASTEL blijft zich occuperen in het

Magazijn op Rijswijk.

(168)

S. W. VAN HOGEZAND, Jr.

Stadhuisplein.

Ik heb de eer het publiek te berigten, dat mijne Toko op heden is geopend en reeds ontvangen heb, per *Graaf Dirk III*, de onderstaande

PROVISIEN, als:

Puike BOTER, (merk van der Leeuw), Zoete Melksche KAAS, Puike HAMMEN, ROOKVLEESCH, SAUCIJS DE BOULOGNE in blik, Idem in vaatjes, ROLPENS in vaatjes, WORST in vaatjes, versche en gerookte ZALM, LENGVISCH, SARDINES, ANCHOVISCH,

GEDROOGDE APPELEN,

Idem PEEREN, Idem TUINBOONTJES in bussen, Idem DOPERWTJES in bussen, ROZIJNEN, PRUIMEN, AMANDELEN, CORENTEN, MACARONI, SNIPPERS, SUCCADE, POEDER CHOCOLAAD,

diverse Suikerwerken,

KOEK en BANKET, (merk Schalekamp), alle soorten van

VLEESCH in blik,

diverse soorten

GROENTEN, als:

DOPERWTJES, WORTELTJES, ASPERGIES, PUNTEN van idem, TUINBOONTJES, CAPUCIJNDERS, PEULTJES, SCHORSENEELEN, enz., enz., enz.

Peeren en Appelen in Wijn,

APPELPENT, VRUGHTEN op Water en Brandewijn, MORELLEN op Idem, Idem,

Fransche en Hollandsche Siropen,

Keuken SIROPEN, Haantjes BIER, Eng. Idem, Porter Idem, Kitzinger Idem, alle soorten van

FranscheWijnen,

waaronder de merken **B V L**,

RHIJNWIJN op ½ en ½ flesschen merk **von Dem**, MADERA-WIJN ¼ en ½, COGNAC, Barcelona BRANDEWIJN, Jamaica RUM, roode Bessen GENEVER (merk Spijker en Kolf), Boonekamp BITTER, Fockink Idem, Pommerans Idem,

Champagne- en Bourgogne WIJNEN,

GEMBER, Genua OLIE, **Manila Sigaren no. 2** en andere Goederen meer, te veel om te detailleeren, (208)

Bij den ondergeteekende verkrijgbaar:

goede Vatwijn,

St. Julien Médoc, in kisten van 4 dozijn; **Chateaux Lafite Hermitage rouge** in kisten van 1 dozijn; verschillende soorten van RHIJNWIJN, MADERA, PORTWIJN, CHAMPAGNE van diverse merken;

grand VIN IMPÉRIAL,

in kisten van 48/4 flesschen; HAANTJES- en VALKER- BIER, COGNAC *Jonn Alberty* en *Jules Robin*, Fransche geassorteerde SIROPEN, witte ABSINTHE, VRUCHTEN op Water. diverse gedroogde VRUCHTEN, Prunes d' Ente, Fransche en Engelsche GELIJEN, Z. M. KAAS, HAMMEN; diverse

HOLLANDSCHE EN FRANSCHE PROVISIEN

in blik;

BOTER, SELTERSWATER 1/2 kruiken, Engelsche BESCHUIT in blik, Fransche en Engelsche ZUREN, BITTER, GENEVER, Engelsche Halsters en kettingen, enz.

(171) A. BEDIER.

Pas ontvangen van *Parijs:*

Een factuur prachtige

SPIEGELS,

MEDAILLON - SPIEGELS,

SCHILDERIJEN,

in verschillende grootte met Supports, geëncadreerd naar den laatsten smaak.

(211) A. BEDIER.

Verschillende soorten van

IJZEREN HEKWERKEN,

Amerikaansche en Fransche

POMPEN,

voor Putten en Badkamers.

divers Koper- en IJzerdraad,

voor centrifuge, Rijstpelmolen, Volières.

bij

(170) A. BEDIER.

Pas Ontvangen:

Grissésche Leksteenen

en

EUROPESCHE VUURVASTE STEENEN.

(169) A. BEDIER.

Pas ontvangen:

Engelsche	regen of bendij en wagen JASSEN . . .	à f 26.—
do.	Sluitende dikke JASSEN voor paard rijden of voor koetsiers . . .	à f 10.—

Contant.

(132) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Per Hollandia *ontvangen:*

Een factuur

MODEARTIKELEN,

als: een mooi assortiment

BLOEMEN EN KRANSEN,

Resilles, Soie, Perles, Jais et à outache, Rubans, Dentelle noir avec Jais, Berthes, Tulle blanc avec Manches et avec Jais, Voiles, Gants Glacés, Boutons Soie,

Verder:

RESTANT TOKOGOEDEREN,

alles tegen factuurs-prijs, wegens liquidatie,

(142) E. LEROUX, *Cornut.*

ALLSOPP'S PALE ALE,

JEFFREY'S EDINBURGH ALE.

MAZETTI ALE & PORTER.

heele en halve flesschen.

(181) ABEELEN, DENNISON & Co.

WISSELS OP NEDERLAND,

bij

(156) REINST en VINJU.

WISSELS OP HOLLAND

bij

(199) B. KOPERSMIT en Co.

Bij A. [illegible] ontvangen en uitgepakt:

PRACHTIGE ALCATIEVEN

en

TAFELKLEEDEN,

Verlakt-en Maroquin-Leder.

(212)

S. W. VAN HOGEZAND,

Stadhuisplein.

Ontvangen per het Schip **Jacob**, **puike, puike Nieuwe**

HARING.

(207)

LET WEL:

Engelsche

REISWAGENS,

gemonteerd: d. i.

Compleet met overdek, voorkap, achterbak voor Bedienden, insgelijks overdekte: ook Trommels voor het bergen van goed en van alles voorzien voor dadelijk gebruik.

slechts à contant. bij

(179) ABEELEN, DENNISON & Co.

Aan Ouders en Voogden.

Van meer dan eene zijde is den ondergeteekende ter kennisse gekomen, dat van het laatste **Verslag van den staat van het schoolwezen in Nederlandsch-Indie, afgesloten onder ultimo 1858**, gebruik wordt gemaakt ter bevestiging van gezegden, welker strekking gemakkelijk is te raden.

Hoe afkeerig ook van Instituteurs-advertentien, en ofschoon overtuigd, dat de [illegible] school niet afhangt van het oordeel van dezen of genen, acht de ondergeteekende zich echter thans verpligt te verklaren, dat genoemd verslag, ten aanzien zijner inrigting, eene onjuistheid bevat. Hij werd, toen een der Heeren Commissarissen voor de particuliere scholen in dat jaar zijne school bezocht, met door **een**, zoo als daar wordt vermeld, maar door **drie** in Europa geëxamineerde onderwijzers bij gestaan, **gelijk dit ook thans het geval is.**

De ondergeteekende vertrouwt, dat de bedoeling, met welke men zich op voormeld verslag beroept, door deze toelichting wel zal verijdeld zijn.

VERHULP.

Batavia, 19 Januarij 1860. (197)

LET WEL!

De ondergeteekenden, **Horologiemakers**, bij de *Stadsbrug* een Winkel geopend hebbende **tot het repareren van Horologien**, bevelen zich in de gunst van het geachte publiek aan, belovende eene prompte en civiele bediening.

(178) Gebr. HELDENBRANDT.

Gevraagd:

Een bekwame **MACHINIST**, voor de Suikerfabriek **Klaling**, residentie *Japara*. Adres bij den Heer *van Beer*, administrateur der fabriek, of bij

(177) DORREPAAL & Co., *Samarang*.

Wordt Gevraagd.

f 100,000.—

in leen op eerste hypotheek.

Adres onder Lett. A, *Franko* aan

(217) H. M. VAN DORP.

Wordt Gevraagd:

f 4000.— à *f* 6000.—

op Solide hypotheek à 6 pCt.

Adres HH. Boekhandelaren G. KOLFF & Co.

(202) Batavia.

Een Nederlander,

sedert eenige jaren in den HANDEL op Java werkzaam, Boekhouder en Correspondent voor de vier gebruikelijke Talen, zoekt **eene plaatsing** in een **Handelshuis**. Informatiën kunnen op aanvrage worden ingewonnen.

Adres Lett. A. Z. bij den Boekhandelaar

(188) H. M. VAN DORP.

De ondergeteekende, **WAGENVERHUURDER** in de Residentie *Kadoe*, maakt bij deze aan het publiek bekend, dat van af den 10den Januarij 1860, bij hem voor onbepaalde tijden, **Wagens en Paarden** verkrijgbaar zijn, voor de Reizigers van *Magelang* naar *Bagelen* of omgekeerd.

(187) T. LOZE.

Magelang, 9 Januarij 1860.

f 8500.—

op eerste verband,

verkrijgbaar bij

(144) J. SEELIG, qq.

Bij eene gehuwde familie alhier, wordt gevraagd **eene Europesche BONNE.**

Adres onder Lett. **S.** Bureau ***Java-Bode.*** (140)

TE KOOP Het WOONHUIS,

van den ondergeteekende, ***Tanabang***, Oostzijde, vroeger bewoond door den Heer **STOK.**

(149) A. KINDER DE CAMARECQ.

TE KOOP

Een zeer mak **Kinder-paardje** met nieuw Zadel en Tuig voor *f* 35.— en de kosten dezer Advertentie.

bij

H. LASTDRAGER.

Molenvliet Oostzijde tegenover den ledigen Gouvernements grond benoorden den gang Ketapang. (175)

Wegens vertrek:

TE KOOP Een span hardloopende en sterke Paarden (*scheks*,)

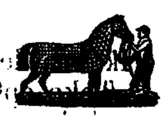

f 300 Contant.

Te bevragen bij den Heer

(193) H. M. VAN DORP.

TE KOOP of TE HUUR

Een ruim en aangenaam gelegen **HUIS** op **Goenong Saharie**, met flinke Bijgebouwen, Logeerkamers, enz.

Adres Lett. Y.

(176) LANGE en Co.

TE HUUR Het HUIS,

op ***Rebon Sirih*** thans bewoond door den HoogEdg. Heer ***Rutering***, Directeur van Produkten en civiel Magazijnen.

(158) DOMMLER en Co.

Batavia, 14 Januarij 1860.

TE KOOP

VOOR

f 2000.—

Een zoo goed als

NIEUW BILLARD

uit de welbekende fabriek **Burroughs** & Co. Londen, met alle daartoe behoorende [illegible] ter verzending [illegible] en in allen deele compleet:

Lengte 12 voeten,
Breedte 6 „

tevens een fraai rond draaiende lamp met 6 lichten, Matten rondom de Tafel, Tafelkleed, Waterpas, een rond draaiend bord voor het markeren, een aantal voor het poel spel, Horstels, in een woord met alle mogelijke vereischten voor een

Compleet Billard spel.

(190) ABEELEN, DENNISON & Co.

Twee Gemeubileerde KAMERS

in de *Secretarie-laan*, te aanvaarden op 1 Februarij. Nadere informatiën te bekomen bij

(147) H. M. VAN DORP.

LIVRES ILLUSTRÉS.

LAFONTAINE. Fables, illustrations de Grandville.

DE FOE. Aventures de Robinson Crusoé, édition illustrée de Granville *f* 15,—.

BERLOT-CHAPUIT. Fables, Proverbes, édition illustrée *f* 15,—.

FLORIAN. Fables, illustrées de Grandville *f* 16,—

FENELON. Aventures de Telemaque *f* 15,—

SWIFT voyages de Gulliver. illustration de Grandville *f* 15,—.

BOUSQUET. Les vellées du vieux sergent. Histoire de Napoleon *f* 12,—.

VOYART. Le Robinson Suisse *f* 20,—.

Et une jolie collection de livres pour des enfants et jeunes personnes. — Reliure de luxe, — Dorure sur tranche.

(186) H. M. VAN DORP.

NEDERLANDSCH-INDISCHE

ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ.

NAMENS HET ALGEMEEN BESTUUR

wordt aan belanghebbenden kennis gegeven, dat ter Algemeene Vergadering van Heeren Deelhebbers op heden

a. de Balans zooals die ter visie heeft gelegen is goedgekeurd en gearresteerd en het dividend bepaald op $8\frac{1}{2}$ % of *f* 85,00 per aandeel, waarover dagelijks ten kantore der Directie tegen quitantie kan worden beschikt.

b. Tot Gedelegeerden zijn gekozen de Heeren
T. AMENT.
G. SUERMONDT en
E. ZORN.

c. [illegible]
D. T. PRYCE en
D. J. BIJLEVELD.

TIEDEMAN en VAN KERCHEM,
Directeuren.

Batavia, 20 Januarij 1860. (196)

Nederlandsch-Indische Levensverzekering en Lijfrente-Maatschappij.

Bovengenoemde Maatschappij is bereid tot aangaan van Contracten voor:

Afdeeling I. **Lijfrente**; dadelijk ingaande.
Uitgestelde Lijfrente, over 1 tot 30 jaren ingaande.
dito met Wederverzekering, als wanneer Inlegsom aan Erven of Regthebbenden wordt uitbetaald.
Uitzet-Fonds, om op 23jarigen ouderdom een som gelds in eens te ontvangen.
Opvoedings-Fonds, om van 16 tot en met 23jarigen ouderdom jaarlijks eene som te ontvangen.

Afdeeling II. **Levensverzekering.**
a. voor kapitaal in eens.
b. „ Weduwen-Pensioen (levenslang).
c. „ Weezen-Fonds (om van af den dood des *Verzekerden*, tot en met 23 jarigen ouderdom van den *Bevoordeelde* te ontvangen).

Inlichtingen, Tarieven en Modellen verkrijgbaar op *franco* aanvrage.

De Directeur,

(213) WIGGERS VAN KERCHEM.

Boekhandel G. KOLFF & Co., te Batavia.

Inteekening geopend en bestelling aangenomen op:

BATAVIA IN 1858,

of

BEELDEN EN SCHETSEN,

uit de Hoofdstad van Nederlandsch-Indië

door

A. W. P. WEITZEL.

Ridder der Nederlandsche Orden; laatstelijk Kapitein-adjudant. van Z. E. den Kommandant van het Indische Leger.

Dit werk (opgedragen aan Mevrouw de Stuers, geboren Jonkvrouwe de Kock) is ter perse, om in de eerste maanden dezes jaars alhier te verschijnen. (204)

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 21 Januarij 1860, N°. 6.

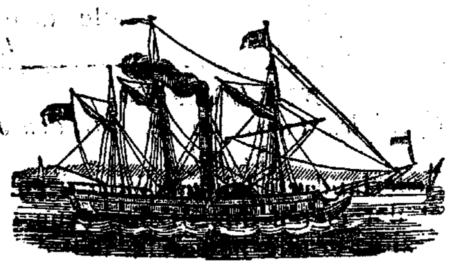

STOOMBOOT OENARANG,

De vertrek dagen dezer Stoomboot zijn als volgt gewijzigd;

Van SAMARANG naar SOERABAIJA den 25e. Januarij
» SOERABAIJA » SAMARANG » 29e. »
» SAMARANG » BATAVIA, » 31e. »
» BATAVIA » SAMARANG » 5e. Febr.

Nadere informatiën bij *de Agenten* alhier
(191) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

GELEGENHEDEN
NAAR NEDERLAND

met schepen der Heeren
A. VAN HOBOKEN & ZONEN.
Aanwezig in Iindië:

ROTTERDAM, Kapt. Poort } vertrekkende van Batavia
CORTGENE, „ Dunlop } omstreeks medio Februarij.
TWEE ANTHONIJS, Kapt. van Rijn van Alkemade, idem tegen medio Maart,
De ZEPHIR, Kapt. de Vries, vertrek nog onbepaald,

nog worden verwacht:

De TRITON, Kapt. Adriaans, } welke volgens de laatste berigten uit Holland Zeilklaar waren.
„ JASON, „ van Buren,
„ MEDEA, Kapt. Lourens,

Aan boord van elk dezer schepen bevinden zich een geëxamineerd GENEESHEER en eene melkgevende Hollandsche Koe.

Adres bij REYNST & VINJU, te Batavia.
(184) „ „ ANEMAET & Co., te Soerabaija.

STOOMBOOT OENARANG

Het tegen **Zondag** 22 dezer aangekondigde vertrek van bovengenoemd Stoomschip geen plaats kunnende hebben, is het vertrek van hier via

Cheribon naar **Samarang** en **Soerabaija**

thans vastgesteld op Vrijdag 27 dezer, des morgens ten 8 ure precies.

de Agenten,
(214) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

kapt. **KULLER**,
vertrekt den 24sten dezer via

MUNTOK EN RIOUW

naar **Singapore.**

Informatiën bij
(164) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip PADANG,

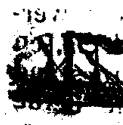

Kapt. GUYOT,
zal 2 maal 24 uren na aankomst der mail via
Bencoelen naar ***Padang*** vertrekken.
Informatiën bij
(162) W. CORES DE VRIES.

VRACHT NAAR CHERIBON

en
PASSAROEANG wordt aangeboden met het
Nederlandsch Clipper Fregatschip

METALEN KRUIS,

Kapitein J. P. ZUURDEEG,
om spoedig te vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder in het ***Marine Hôtel*** en bij

de Agenten,
(162) SCHIMMELPENNINCK EN Co.

BESCHOUWINGEN EN OPMERKINGEN

over de staatsaangelegenheden der Nederlandsche Bezittingen in Oost-Indië.

De landbouwende klasse of de vierde der door mij opgegevene, de grootste massa der bevolking op Java zamenstellende, legde zich tot het tijdstip van het thans op dat eiland werkende stelsel van kultures, als het ware bij uitsluiting toe op de rijstteelt, en vond in de opbrengst van dezen door haar zoo geliefkoosden arbeid, al de vereischte middelen, om in hare geringe nooddruften voldoende te voorzien. De invoering van het kultuurstelsel heeft deze volksklasse echter een aantal andere verpligtingen opgelegd, waardoor meer arbeid en inspanning van haar gevorderd wordt dan voorheen, als moetende zij nu, behalve hare eigene rijstteelt, ook de produkten voor de Europesche markt aankweeken. De tegenzin der Javanen, om meer te arbeiden, dan zij tot voorziening in hunne tijdelijke behoeften volstrekt noodig achten, is te algemeen bekend, dan dat zulks een verder betoog zoude behoeven, maar ook juist in die omstandigheid liggen de redenen opgesloten, die tot het besluit leiden, dat de door bevelen van het bestuur vermeerderde werkzaamheden der kultures de inheemsche landbouwende klasse op Java niet welgevallig kan zijn. Vroeger onder het landelijk stelsel alleen rustte op iederen landbouwer slechts de verpligting zijne belasting te betalen en kon hij overigens over zijn persoon en tijd naar verkiezing beschikken.

Thans moet hij niet alleen nog aan die verpligting voldoen, maar ook ter beschikking blijven van het bestuur, om, geroepen wordende, aan de Gouvernements kultures te arbeiden, waardoor hij zich en in zijne vrijheid werkelijk belemmerd en aan eene beperking in zijn doen en laten onderworpen ziet, strijdig met zijn belang, met die door de natuur hem geschonken vrijheid en met zijn eigenaardig karakter. Daarenboven moet hij jaarlijks een vijfde gedeelte zijner sawas (rijstvelden) die hij bij voorkeur met padi zou beplanten, ten behoeve der suiker en indigo kultuur missen, om ze na den afloop van iederen oogst dier produkten tegen anderen te verwisselen, hetgeen hem een zwaren arbeid oplegt, door den wederopbouw der dijkjes (gelangans) die de padivelden, om het water niet uit te laten loopen, moeten omgeven, en wanneer er indigo of suikerriet op geplant wordt, telkens omgegraven en met den gelijken grond beploegd worden. En neemt men hierbij in aanmerking, dat deze landbouwers voor hun arbeid en opassing zeer ongelijke voordeelen trekken, zoo is dit eene reden te meer, om daaruit af te leiden, dat het gedeelte hunner, 't welk aan het stelsel der kultures is onderworpen, niet te vreden kan zijn. Dit schijnt echter geheel in strijd te wezen met de bedoeling van hem, die dit stelsel in het leven heeft geroepen, den Graaf van den Bosch, daar hij in zijn algemeen overzigt van 24 Januarij 1834 zegt:

»Het geluk en de tevredenheid van den Javaan moeten steeds de eerste zorg zijn van het Gouvernement, hij heeft daarop ten volle aanspraak, uithoofde van zijn welwillend karakter, zoowel als uithoofde van zijn kinderlijk verstand, dat zoo ligt aanleiding geeft om zijne eenvoudigheid te misbruiken."

Wil men nu, ten aanzien der kultures op Java, dezen stelregel letterlijk opgevolgd hebben, dan zou ook het geheele stelsel moeten ophouden te bestaan, want zonder dwangmiddelen zal men de tegenwoordige Javanen er niet toe brengen, meerderen arbeid op zich te nemen, dan zij voor hunne behoeften volstrekt noodig achten, en omdat dit zoo is, moet zulk eene stelling, strijdig met hunne begrippen, bij de uitbreiding van het stelsel omstandigheden veroorzaken, die aanleiding tot botsingen geven en voor het belang der zaak schadelijk zijn kunnen.

Het stelsel der kultures is intusschen een wezenlijke zegen voor Java, want het heeft de waarde van het eiland verhoogd, eene betere verdeeling van volksarbeid daargesteld, de welvaart onder de inlanders vermeerderd en aanzienlijke voordeelen voor het moederland afgeworpen. Uit dien hoofde verdient het wel te worden aangeprezen en aangehouden, mits er stipt gewaakt worde tegen alle overdrijving, die zich immer heeft doen kennen en misschien wel mag worden toegeschreven aan het verder in opgenoemd overzigt van den graaf van den Bosch ontwikkeld beginsel, luidende:

„Daar waar de Residenten met ijver, bereidwilligheid en overleg de zaken bestuurd hebben, zijn de ondernemingen naar wensch geslaagd, terwijl waar zulks ontbrak, teleurstellingen zijn ondervonden. Ook in dit opzigt moet in het vervolg zonder oogluiking worden gehandeld. Die de bekwaamheid of den wil niet bezitten, om het gouvernement zoodanig te dienen, als hetzelve vorderen moet gediend te worden; zoeken elders hun bestaan, maar verlangen geene belooning voor diensten, welke zij niet presteren." Die stelling moge staatkundig waar zijn, maar menschkundig is zij volgens mijn begrip niet. Het spreekt van zelven, dat niemand aanspraak kan maken op eenige belooning van zijn meester voor diensten, die hij niet heeft gepresteerd, noch wil presteren. Bijgevolg heeft deze opentlijke waarschuwing geene andere strekking, dan om de Residenten te verpligten, de werkzaamheden der kultures boven alle andere te behartigen en den absoluten wil van het gouvernement deswege zonder eenige bedenkingen op te volgen.

Maar daarbij is niet in aanmerking genomen, dat omdat in den persoon van den Gouverneur-Generaal het volstrekt gezag over Indie gevestigd is, deze alleen het Gouvernement uitmaakt. Door gewigtige zaken overladen en vaak omringd door baatzuchtige vleijers, is hij, ondanks zich-zelven, aan dwaling onderworpen en geeft mitsdien soms ook bevelen, die tegenbedenkingen van de zijde der Residenten vorderen. En nu is de vraag: Wat moet er worden van dusdanige Residenten, indien de Gouverneur-Generaal hun persoonlijk ongenegen mogt zijn of een ongegrond vermoeden van zucht tot tegenwerking opvatten?

Zij zouden in weerwil hunner grootste bekwaamheden en verdiensten, elders een bestaan moeten zoeken. Zij, die deze gevolgen vreezen, onderwerpen zich als een slaaf aan alle bevelen, terwijl hij die als opregt dienaar van den staat zijne meening rondborstig te kennen geeft, als een nutteloozen slaaf wordt weggejaagd. De persoon van den Gouverneur-Generaal moge op die wijze goed gediend zijn, de vraag is nog altijd, of de staat zulks ook zal wezen, en dit blijft bij mij aan grooten twijfel onderhevig. Ik vermeen er zelfs alle geloof aan te mogen ontzeggen. Immers wij zouden anders in de staatsaangelegenheden van Nederlandsch Indie in het algemeen en in die der kultures in het bijzonder, niet zoo vele verwikkelingen aantreffen, als waarmede zij thans zoo zigt- en tastbaar worden gekenmerkt, en zulks ondanks de vele verbeteringen in de laatste jaren ingevoerd.

Intusschen is het waar, dat onder de op deze wijze arbeidende volksklasse op Java eene groote ontevredenheid heerscht, die ernstiger gevolgen zou hebben, indien niet het gezag der Inlandsche hoofden haar beteugelde.

Laatstgenoemden toch, meestal met een baatzuchtig karakter behebt, vinden te veel voordeel in een stelsel, dat door het genieten der procento's hun inkomen duchtig vermeerdert, en gevoelen uit dien hoofde meer geneigdheid, om het te zien handhaven, dan om tot zijn verval mede te werken.

Eigenbelang staat bij de Javaansche hoofden op den voorgrond. Dit is door het gouvernement sterk aangeprikkeld, en of nu hunne onderhoorigen daaronder lijden, is hun zeer onverschillig. Zij toch beschouwen den gemeenen man als een ondergeschikte, die alleen voor hen leeft en werkt, en, daar nu het gouvernement zelfs hunne neigingen voedsel geeft, die door geldelijke belooningen aanvuurt, zoo dringt geen weeklagt verder dan tot hunne ooren door, terwijl de aan ontzag en eerbied voor hen gewende inlander, als het ware met de moedermelk ingegeven, geene pogingen durft aanwenden, om aan dit voor velen zoo ondragelijk lot een einde te maken. Na deze niet zeer gelukkig arbeidende volksklasse komen nu in aanmerking zij, die niet bij het kultuurstelsel ingedeeld, voortdurend onderworpen blijven aan het stelsel der landrente, waardoor zij geacht kunnen worden, geene redenen van ontevredenheid te hebben, voor zoo verre zij niet een vijfde hunner sawa's ten behoeve der kultures voor de Europesche markt moeten missen. Immers zooals reeds hierboven is gezegd, ofschoon zij voor de velden, die zij moeten afstaan, anderen bekomen, zoo ligt hierin toch steeds voor hen het aangehaald bezwaar, omtrent het weder opwerpen der geslechte dijkjes, opgesloten. Het geheele stelsel evenwel, volgens hetwelk de vrije bij anderen arbeid oningedeelde Javaan, jaarlijks eene geregelde belasting moet opbrengen, rust nog op de eerste proeven door het Britsche tusschenbestuur deswege genomen, daar de Engelschen het in navolging van het in Britsch-Indië bestaande hebben ingevoerd. Sedert die invoering is het stelsel niet tot volkomenheid gebragt, integendeel zal men de ongeregelde grondslagen, waarop het rust, ligtelijk ontwaren uit de daaromtrent bestaande regeling, die ik hier laat volgen.

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

Met de laatste mail is uit Europa aangebragt een brochure van den Heer Sandenbergh Matthiessen, advokaat te Soerabaija, getiteld: *Iets over Regeling, en Uitbesteding der Suikerkontrakten op Java.* 's Gravenhage bij Susan.

De schrijver wijst op het hoogst ongelijkmatige in de bepalingen der bestaande kontrakten, die, naar geen vast stelsel bewerkt, voor den een veel gunstiger zijn dan voor den ander. Dit heeft de algemeene aandacht getrokken en ten gevolge gehad, dat zich van onderscheiden kanten stemmen tegen de bestaande kontrakten en de verlenging daarvan hebben doen hooren.

Velen willen uitbesteding, want, zeggen zij, tot dus verre zijn de kontrakten geschonken bij wijze van gunst, en hieraan moet paal en perk gesteld worden.

De schrijver komt tegen deze bewering op, en wijst aan, dat dit vroeger wel het geval was, maar dat tegenwoordig velen door aankoop eigenaars van fabrieken zijn geworden, tegen betaling van groote sommen.

Een tweede grieve bestaat in de overmatige winsten, die vele kontraktanten tot nu toe genoten. Toegestemd, zegt de heer Matthiessen, maar tegen de groote winsten, door sommigen behaald, staan de groote verliezen van anderen over. In Nederland ziet men eenige dier kontraktanten, die rijk zijn geworden, en uit deze weinigen besluit men tot allen, zoodat het in Nederland bij velen heet: een kontrakt staat gelijk met een geschenk van eenige tonnen gouds.

Na op vele min goede bepalingen in de kontrakten te hebben gewezen, na de bezwaren te hebben opgesomd, die tegen de uitbesteding der kontrakten, derhalve tegen vrije concurrentie bestaan, komt de schrijver tot de conclusie, geen uitbesteding, maar onderhandsche verlenging.

Wij bevelen allen deze brochure ter lezing aan, en vermelden ten slotte, dat er van denzelfden schrijver ter perse ligt: *Vrije arbeid in verband met de heerendiensten en het gemeentebezit op Java*, eveneens bij Susan te 's Hage.

— Wij vernemen, dat de stoomboot *Padang* den gebroken telegraafkabel tusschen Batavia en Muntok gaat opvisschen.

— Men meldt ons van Djokjokarta, dat een twintigtal Zwitsers aldaar het plan hadden gevormd, om het fort af te loopen en in brand te steken. Een der medepligtigen aan dit schandelijk komplot heeft in dronkenschap zich over dit voornemen uitgelaten en het op deze wijze verijdeld. De schuldigen zijn gevangen genomen en naar Samarang overgebragt, alwaar wij hopen, dat zij op een wijze gestraft zullen worden, dat bij anderen ook in de verte de lust niet opkomt, dergelijke boosaardige plannen te smeden.

Batavia. De gemeenschap door middel van den telegraaf is tusschen Batavia en Muntok gestoord.

Men vermoedt, dat de kabel op 20 mijlen afstands van Batavia gebroken zal zijn.

— De op den 14den dezer naar Singapore vertrokken mailboot *Makassar*, is op den 16den wegens averij

ter reede alhier teruggekeerd. — De mailpakketten zijn daarop overgebragt aan boord van het stoomschip *Batavia*, hetwelk den 16den des avonds de reede van Batavia verlaten heeft.

— Gedurende de maand November ll. is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van *f* 1,104,952:51^5.

De ontvangst over de elf eerste maanden van 1859 bedraagt . . . . . *f* 8,756,197:10^5

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten . . . . *f* 1,790,957.111

Aan terugbetaalde regten » 135,409:101

——— *f* 1,926,367:92

Zuivere ontvangst *f* 6,829,829:58^5

Gedurende de eerste tien maanden van 1859 is méér ontvangen dan over dien tijd:

in 1857 *f* 446,951.118^5

» 1858 » 327,621.96.

In ons nummer van 14 dezer zijn eenige nadere bijzonderheden medegedeeld nopens het afloopen van Z. M. stoomschip *Onrust* in de Zuider- en Ooster- afdeeling van Borneo. Hoezeer geen der aan boord van dat vaartuig geweest zijnde personen aan het bloedbad is mogen ontkomen en dus veel van deze zaak voor immer een geheim zal blijven, zijn toch sommige omstandigheden, die eenig licht kunnen verspreiden, medegedeeld door den hadji Mohamad Taib, die zich tijdens het gebeurde met de *Onrust*, in de nabijheid bevond.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld medetedeelen het volgende zakelijk overzigt van het door Mohamad Taib te Bandjermassing verklaarde. Het spreekt echter van zelf, dat, immers voor als nog, er geene mogelijkheid is geweest, om die verklaring aan andere mededeelingen of feiten te toetsen, zoodat voor de juistheid van sommige bijzonderheden niet kan worden ingestaan.

Vooraf herinneren wij, dat deze laatste togt van de *Onrust* het gevolg was van de gunstige rapporten, omtrent den afloop van eene vroegere reis op de Boven-Barito (van 16 tot 30 November 1859). Zoowel de kommandant van de *Onrust*, als de 1ste luitenant Bangert, waarnd. civiel-gezaghebber te Marabahan, hadden zulke goede indrukken omtrent de stemming der bevolking en hoofden gekregen, dat tot eene tweede reis werd besloten met het doel, om van die stemming te trachten gebruik te maken tot het in handen krijgen van een der hoofden van den Bandjermassingschen opstand. De Gouvernements- kommissaris voor de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo had echter den luitenant Bangert de meeste voorzigtigheid in zijne aanrakingen met de inlandsche hoofden aanbevolen en hem wel op het hart gedrukt, hun geen vertrouwen te schenken, bijaldien van hunne zijde wantrouwen mogt worden aan den dag gelegd. Dit gevoegd bij de sedert vele jaren opgedane bekendheid van den luitenant Bangert met de bevolking en hoofden van die streken mag dan ook doen aannemen, dat, tot op het oogenblik dat het verraad werd gepleegd, zich geene enkele omstandigheid heeft voorgedaan, die bij dien officier gegronde achterdocht kon opwekken.

Het verhaal van Mohamad Taib luidt in substantie als volgt:

Op den 19den December 1859 ankerde de *Onrust* voor de kompong Loetoeng-toeoor, van waar de luitenant Bangert onmiddelijk brieven zond aan de toemenggoengs Soerapati, Roepa, Kerta-pati, Aria-pati en Mas Anoem, waarbij zij werden uitgenoodigd zich tot hem te begeven. De heer Bangert gaf tevens aan Mohamad Taib verlof bij kennissen aan den wal zijn intrek te nemen, omdat hij daar meer op zijn gemak zou zijn dan aan boord. Mohamad Taib begaf zich dan ook op het vlot van een zijner aanverwanten, dat daar in de rivier op ongeveer 100 vademen van de *Onrust* rotting laadde.

Vier dagen na het afzenden der brieven van den luitenant Bangert kwam daarop antwoord, behelzende dat de toemenggoengs Soerapati, Roepa, Mas Anoem en Kerta-pati op Maandag 26 December te Loetong toeoor zouden komen.

Op dien dag verschenen de drie eerstgenoemden; Kerta-pati en Aria-pati konden, wegens ziekte, niet komen. Daar het reeds bijkans donker was, kwamen de hoofden dien dag niet aan boord van de *Onrust*.

Den volgenden morgen te half acht uren zond de luitenant Bangert de hadji Mohamad Taib naar Soerapati, om hem uittenoodigen aan boord te komen, doch zonder gevolg en slechts vergezeld van zijne zonen. Bij die gelegenheid zou Soera-pati den hadji hebben gevraagd, welke rook dat was, die hij op het stoomschip zag, waarop deze zou hebben geantwoord, dat het de rook van de kombuis was, en hierop had de toemenggoeng zich met twee zoons aan boord begeven in eene djoekoeng, geroeid door twee man. Dit vaartuig bleef langs zijde, zoolang Soera-pati aan boord van de *Onrust* was.

Intusschen bleven de praauwen, die met Soera-pati de rivier waren afgezakt en door Mohamad Taib worden geschat op een honderdtal, bewapend, bemand met ongeveer 500 koppen te zamen, op een afstand van nagenoeg dertig vademen van het stoomschip liggen. Mohamad Taib zou den heer Bangert hebben doen opmerken, dat al deze praauwen het voorkomen hadden, alsof men iets kwaads in den zin had, daar zij niet met kadjangmatten gedekt waren. De heer Bangert zou daarop, in tegenwoordigheid van den kommandant der *Onrust*, geantwoord hebben, dat men in deze streken geen kadjang had en dat het de gewoonte van Soera-pati was, om met een ten oorlog toegerust gevolg te reizen. Dit hoofd is ook werkelijk immer van een groot gewapend gevolg vergezeld, wanneer hij de rivier afkomt.

Soera-pati en zijne zonen werden door den luitenant Bangert in de kajuit van de *Onrust* gebragt, alwaar, in tegenwoordigheid van den kommandant, een gesprek met hen werd gehouden. Na ongeveer een half uur in de kajuit te hebben vertoefd, kwam het gezelschap aan dek, oogenschijnlijk opgeruimd en wel te vreden, en pratende en lagchende. Soera-pati en zijne zonen verwijderden zich en de heer Bangert zeide den hadji, dat de andere hoofden op een ander oogenblik zouden kunnen komen.

Mohamad Taib vroeg daarop ook verlof, om naar zijn vlot te gaan om te eten, en verwijderde zich.

Kort nadat hij op het vlot was, ongeveer te 12 uren, hoorde hij een hevig geweervuur op de *Onrust*, en zag hij dat een ledige djoekong langs het schip lag, terwijl aan boord een hevig gescherm met blanke wapens plaats had. Hierop naderden al de overige praauwen, waarvan de bemanning het schip enterde. De praauw van Soera-pati, die zeer lang is en door de menigte van djoekongs de *Onrust* niet kon naderen, bleef op eenigen afstand den strijd aanschouwen; Mahamad Taib kon echter niet onderscheiden, of Soera-pati-zelf daarin was.

Het rumoer aan boord heeft geduurd tot 5 uren des middags, toen het zinken nabij was en de Dajaks het verlieten. Op dat oogenblik vertoonden zich nog vijf Europeanen (Mohamad Taib meent, dat het matrozen waren), gewapend met sabels en pistolen, die zij op den vijand afvuurden. Bij het zinken trachtten zij zich door zwemmen te redden, maar ook zij werden gedood.

Na dit bloedbad voer de praauw van Soerapati de rivier op; of hij zich aan boord bevond, is Mohamad Taib niet bekend.

Na te hebben onderzocht, of zich nog iemand van de *Onrust* in leven bevond, en na zich te hebben overtuigd, dat allen waren omgekomen, vertrok Mohamad Taib in denzelfden avond naar Bandjermassing.

Volgens zijne verklaring moeten op den 26sten en 27sten December de vuren onder de ketels der *Onrust* nog aan geweest zijn en zou de luitenant Bangert hem hebben doen opmerken, dat men daardoor in een oogenblik strijdvaardig was. Hij weet echter niet, of tijdens de overrompeling van het schip de vuren nog brandden; hij meent slechts alsteen den schoorsteen niet te hebben zien rooken.

— Ten vervolge onzer mededeelingen betreffende de Zuider-en Ooster-afdeeling van Borneo, kunnen wij hier nog vermelden, dat uit de mededeeling van een gevangen genomen opstandeling is gebleken, dat de inname der benting te Moenggoe Tajoe niet zonder verlies voor den vijand geweest is. Een zoogenaamd kapitein van demang Leeman zou o. a. bij de retraite gevallen zijn.

Voorts deelde de gevangene mede, dat bijaldien de vijand niet te Moeggoe Tajoe ware voorgekomen, deze het voornemen zou hebben gehad, om binnen 10 dagen een aanval te doen op Martapoera.

De door onze troepen ingenomene benting bestaat uit eene palisadering van 10 voet hoog, met faces van 30 passen en één bastion.

Na het nemen der benting is het aan eene patrouille der onzen gelukt, over Tabrangan tot Benoea-padang door te dringen. Op beide plaatsen werden vijandelijke benden ontmoet.

Die ter eerstgemelde plaats werd door een kartetsschot en een twee-gelederen vuur daarna uit een gedreven. Verscheidene der vijanden vielen.

Te Benoea-padang had de vijand zich in een digt begroeid bosch opgesteld; hij deed het eerste schot op de onzen, hield eenigen tijd stand, doch koos het hazenpad, zoodra de onzen met den looppas op hem indrongen.

Daar middelerwijl een gedeelte onzer hier agerende magt de kampong had omgetrokken, werd den vijand een beduidend verlies toegebragt.

Ook hier zoude men weder slaags zijn geweest met de bende van demang Leeman.

De ongunstige toestand van het terrein, tengevolge van aanhoudende zware regens, deed van eene andere voorgenomen beweging naar Talok-pekat afzien.

Te Marabahan is berigt ontvangen, dat de vijand bézig zou zijn eene benting te bouwen boven Loetoeng-toeoor, de kampong in de boven doesoen, in welker onmiddelijke nabijheid de *Onrust* afgeloopen is.

In de Tanah-Laut zouden zich weder eenige volgelingen van het hoofd der vroegere beweging aldaar, hadji Baiasin te Sebohar hebben vertoond.

Tegen deze kwaadwilligen zijn maatregelen verordend.

Van de Zuider-afdeeling zijn berigten ontvangen tot ulto. December 1859.

Over het algemeen kan de politieke toestand daar bevredigend worden genoemd.

De spanning bestaan hebbende tusschen den vorst van *Kottawaringin* en zijne hoofden had opgehouden, ofschoon de laatsten voortdurend minder gunstig ten aanzien van den vorst gestemd bleven.

Van Koelei zijn te Bandjermassing tijdingen ontvangen tot 27 November. De rust schijnt daar niets te wenschen over te laten.

Banjoemaas. — Op den 31sten December ll. werd een bendoengan in de rivier Djoerik, door de bewoners der dessa Karangandjing hersteld. Na afloop van dit werk, was het water in de rivier benedenwaarts aanmerkelijk gedaald, doordien het water boven den bendoengan meerendeels wordt afgeleid in een slokkan, ter besproeijing der sawa's van de dessa Karangandjing.

De bewoners der nabij gelegene dessa Watoemas, den lagen waterstand in de rivier Djoerik ziende, kwamen in grooten getale op, om aldaar visch te vangen, en opgemerkt hebbende, dat de meeste visch te vangen was op eene nabij zijnde plaats, alwaar eene diepte (kedoeng) in de rivier wordt aangetroffen, begaven zij zich derwaarts, en begonnen door het werpen van zekere bladeren (djenoe) in het water, den visch te bedwelmen.

Toen zij daarmede bezig waren, had eene belangrijke aardstorting plaats. De rivier was op die plaats smal en had vrij hooge oevers. De begane grond was elf rhijnlandsche voeten boven den waterspiegel verheven, en het water had dáár eene diepte van vijf voeten. De breedte van het rivierbed was ter hoogte van den beganen grond zeven, en ter hoogte van den waterspiegel dertien voeten, zoodat de oevers als het ware ondermijnd waren. Van de elf aanwezige mannen waren er vijf aan de eene, en vijf aan de andere zijde in de rivier, terwijl één zich in het midden ophield, toen de aarde aan de eene zijde, over eene lengte van vijftig op eene breedte van zeven voeten, afstortte, waardoor de vijf menschen, welke zich aan dien kant bevonden, benevens de man, die in het midden der rivier was, bedolven werden, terwijl de vijf overigen ter naauwernood den dood ontkwamen.

Vijf lijken zijn met moeite uit de diepte der rivier opgedolven, maar na een vruchteloozen arbeid van vier dagen, heeft men er van moeten afzien, om het zesde lijk te verkrijgen. De zware met groote steenen vermengde wadas, welke de diepte (kedoeng) in de rivier heeft aangevuld, verijdelde alle daartoe in het werk gestelde pogingen. (*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.
(*Vervolg*).

Dus zal Nederland eindelijk spoorwegen hebben?

Gij vergeet dat er ten onzent nog eene Eerste kamer bestaat. Er zijn er die beweren, dat dit staatscollegie krachtens hare gewoonte, eene *ongewijzigde* regeringsvoordragt niet zal afstemmen, te minder nu daarbij de belangen der groote grondeigenaren geheel buiten spel zijn; er zijn er evenwel ook die meenen, dat de Eerste kamer, met het oog op zulk eene geringe meerderheid voor eene wet van zoo groot belang, hare goedkeuring daaraan zal weigeren. De uitkomst moet het leeren. Wat het kapitaal betreft voor deze groote werken vereischt, in de discussien werd herhaaldelijk het denkbeeld geuit, dat, bij gebrek van dat kapitaal, de gansche wet toch buiten uitvoering blijven zou. Thans echter deelen de dagbladen mede, dat het geld gevonden is. Gij zult dit wel niet in te letterlijken zin toepassen; het fransche *credit mobilier*, dat het vereischte kapitaal volgens dit berigt zou fourneren, zal voorzeker even gaarne rente en rente-garantie genieten als elke andere kapitalist. Hoe dit zij, is eenmaal het geld aanwezig, dan zijn wij eene groote schrede op weg.

Maar hoe men ook over de concessien en het subsidie daarvoor der Regering denken mag, het schijnt ons toe, dat met energie en ondernemingsgeest partikulieren ook het hunne weten tot stand te brengen. Ik schreef het u de vorige maal reeds, hoe voor vier vijfden het kapitaal was gevonden voor den spoorweg van Scheveningen over 's Hage naar Gouda; welligt drukten wij er de verwachting bij uit, dat de ondernemers voor het ontbrekende vijfde deel de hulp van den staat zouden inroepen en daarmede slechts wachten, tot de wet tot bekrachtiging voor de Noorder- en Zuiderlijn was aangenomen. Zij hebben evenwel die verwachting beschaamd, het geheele kapitaal is aanwezig en men heeft zich tot Z. M gewend met verzoek tot concessie, welk verzoek door de gemeenteraden van Gouda en 's Hage zal worden ondersteund. Als het gouvernement er mede gemoeid is, gaat in Nederland—evenmin als in Indie—de behandeling der zaken bijzonder spoedig, en wij vreezen dus, dat wij vooreerst wel niets van die concessie zullen vernemen; maar nu de grondslag eens is gelegd, zal toch ook het gebouw wel worden opgetrokken.

Wij mogen ditmaal zoo spoedig nog geen afscheid nemen van de Tweede kamer, al hebben wij omtrent de zoo lang aanhangige spoorwegwetten daaromtrent [illegible] daarbij nog vermelding verdiende, zou misschien kunnen zijn, dat de heer *Rochussen* die discussien slechts zeer zelden bijwoonde, terwijl de meeste andere ministers bijna dagelijks tegenwoordig waren. Moeten wij het daaraan toeschrijven, zoo als het algemeene gerucht wil, dat de heer Rochussen een tegenstander van dit ontwerp was, of wel dat hem de inmenging der kamer ook in *deze* Regeringszaak ergerde. Of zou misschien de heer Rochussen zich liever ter zijde gehouden hebben om buiten schot te blijven, wanneer het koloniaal batig slot er bij getrokken werd, over welk onderwerp hij toch al spoedig genoeg met de kamer zich zou moeten meten?

Alvorens echter dat batig slot voor 1858 in behandeling kwam, verwierp de vertegenwoordiging het regeringsvoorstel van een subsidie van anderhalf millioen te verleenen aan de hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij om haar spoor te versmallen. De kamer zag niet in, dat die versmalling noodig was, zoolang er toch geene aansluiting bestond, en was over die aansluiting verre van gerust.

Daarna was de behandeling der koloniale aangelegenheid aan de orde. In een vorig schrijven deelden wij u reeds de hoofdstrekking mede van de ministeriele memorie van beantwoording, waarbij de heer *Rochussen* bijna onbewimpeld te kennen gaf, dat hij op deze en gene punten niet zou antwoorden. Vraagt gij wat men in Holland als de reden beschouwt van die verandering van gedragsregel door een Minister, die zich steeds zoo bereid toonde de inlichtingen te geven, welke men verlangde—in Holland bestaan er twee meeningen daaromtrent. De eerste is, dat de heer Rochussen, bespeurende, dat op koloniaal terrein de reactie, door haar stelsel van schrik aanjagen, veld gewonnen heeft, meent, zegt men, nu ook minder vrijzinnig te moeten zijn. De tweede meening gaat uit van de stelling, dat werkelijk de toestand van Indie hoogst gevaarlijk is, en alle eenzijdige en onnoodige discussien dien toestand slechts kunnen verergeren. Wij hebben eene derde meening gehoord, die de twee uitgedrukte opinien vereenigt en er bijvoegt, dat de verstandhouding tusschen den Minister van kolonien en den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie zoodanig is, dat de Minister zich over de zaken niet kan uitlaten. Hoe dit zij, zijne onvoorwaardelijke weigering om te beantwoorden op vragen, waartoe de kamer zich geregtigd achtte, is niet onopgemerkt voorbijgegaan, en toen het batig slot den 23sten dezer aan de orde was kwamen dan ook de heeren *Thorbecke*, *van Foreest*, *van Eck*, *van Hoëvell*, en *Ter Bruggen Hugenholtz* tegen die weigering op. Zij beweerden dat een gouvernement, hetwelk zich krachtig gevoelt, het licht niet vreezen moet; dat de Minister volgens de grondwet verpligt is inlichtingen te geven aan de kamer, die eveneens door de grondwet het regt verkreeg die inlichtingen, ook over koloniale aangelegenheden, te vorderen; dat de Minister van kolonien, evenzeer als elk ander Minister, verantwoordelijk is voor zijne daden en als elk ander staatsdienaar onderworpen is aan de bepalingen der grondwet, die hij niet willekeurig tot eene doode letter kan verlagen.

De heer *Rochussen*, gesteund door den heer *van Hall*, verdedigde de noodzakelijkheid om, ten aanzien van sommige aangelegenheden, de kamer buiten de koloniale zaken te moeten laten, en hij beriep zich, om zich over zijn zwijgen te verantwoorden, op de artt. der grondwet, waarbij het geven van de inlichtingen afhankelijk was gesteld van het staatsbelang. Verzette zich dit tegen het verstrekken van gevraagde inlichtingen, dan was de Minister daartoe niet gehouden. De discussien in de Tweede kamer hadden al te vaak schadelijk voor Indie gewerkt.

Indien dat zoo is, zeide de heer *van Hoevell*, geef ons daarvan het bewijs, niemand zal toch kunnen beweren, dat de noodlottige gebeurtenissen op Bandjermassing of het mislukken der expeditie tegen Boni te wijten zijn aan eene overdreven zucht der Javanen, om kennis te maken met onze parlementaire debatten.

De heer *Thorbecke* was evenmin met zulk een antwoord te vreden en ontwikkelde de meening, dat de grond van vele verkeerdheden daarin gelegen was, dat de gouverneur-generaal meer vrijheid tot handelen moest bezitten, dan die welke hij thans genoot.

De heer van *Hoevell* voerde in zijne rede ter beantwoording van den Minister nog andere gebreken aan: terwijl de Regering in haar programma de regeling der koloniale comptabiliteit had toegezegd, scheen dit ontwerp thans geheel uit het geheugen verdreven. Hij trok ook thans met hevigheid te velde tegen het stelsel, omtrent het radicaal van indisch ambtenaar gevolgd en tegen het onvoldoende van het koninklijk besluit, betreffende deze zaak, van 3 Mei 1859.

De heer *van Eck* verlangde eene regeling betreffende het gebruik maken van koloniale archiven.

De heer *Duymaer van Twist* bragt de nieuwe publicatie ter sprake omtrent de bedevaartgangers naar Mekka, welke publicatie, volgens hem, in strijd was met de wet en het algemeen belang en tot zeer gevaarlijke gevolgen kon leiden.

De *Minister van Kolonien* achtte zich in 't belang van den staat verpligt, die laatste rede niet te beantwoorden, en weigerde ook—toen dit middel door den heer van Hoevell aan de hand was gegeven—om inlichtingen daaromtrent in committé-generaal te verstrekken. (*Wordt vervolgd.*)

ENGELAND.

Londen 22 Nov. Het parlementslid Hennesy heeft een brief aan lord Brougham, naar aanleiding van diens bekend schrijven aan graaf Ellenborough, gerigt. Na beweerd te hebben, dat Garibaldi lid is van een geheim genootschap, dat den moord wettigt, zijn er, zegt hij — al neemt men ook deze beschuldiging tegen de italiaansche omwentelingsmannen niet aan — nog andere redenen, die Engeland ontraden moeten een oorlog tegen den paus te helpen aanmoedigen. Indien toch uit dit gedeelte des rijks, met het half officieel gezag, hetwelk door het voorstel van lord Ellenborough daaraan wordt bijgezet, wapenen en geld worden afgezonden, met het doel om tegen den Paus te dienen, met wien de koningin in vollen vrede is, dan zou het onverwijld gevolg daarvan zijn, dat wapenen, geld en manschappen ter zijner verdediging uit Ierland afgezonden werden. De heer Hennesy zegt met zekerheid te weten, dat nu drie maanden geleden den Paus een aanbod van tienduizend iersche vrijwilligers gedaan, maar door hem van de hand gewezen is, en bijaldien het voorstel van lord Ellenborough onverhoopt doorging, zou de briefschrijver zelf niet aarzelen, aan eene zoodanige tegenbeweging de hand te leenen.

— De nederlandsche stoomkorvet *Citadel van Antwerpen* is gisteren te Sheerness in het drooge dok gebragt; het vaartuig heeft een lek van ernstigen aard beloopen, zoodat het eerst gerepareerd moet worden, alvorens zijne reis naar Batavia voort te zetten. De bodem is gewapend met 16 lange 36-ponders.

— Dezer dagen is het lijk van den heer Withers, kapitein van den *Royal Charter*, aan land gespoeld. Men vond bij hem een gouden horologie, £ 36 in goud en eene fraaije zilveren snuifdoos, met de inscriptie: »Geschenk van de passagiers van de *Glocester* aan kapitein Withers, 7 Nov. 1858."

— De inwoners van Newcastle zullen een monument oprigten ter eere van den onlangs overleden beroemden ingenieur Robert Stephenson. Zoo de inschrijvingen tot dit doel ruim genoeg uitvallen, zullen zij buitendien ter zijner herinnering de eene of andere inrigting van onderwijs in het leven roepen.

— De heer Collins, handelsagent der Vereenigde-Staten van Noord-America in de Amur-provincien, heeft een ontwerp opgemaakt tot eene telegrafische gemeenschap van Moskau over de Behring-straat, door Russisch America, tot St. Louis. Volgens dit ontwerp wordt tot het onderhoud en de dienst dezer lijn gerekend op een personeel van 1000 ambtenaren en werklieden, verdeeld over ongeveer 100 stations, terwijl de jaarlijksche kosten der lijn, wanneer zij eenmaal is gelegd, met de renten van het tot den aanleg benoodigde kapitaal, door de vermoedelijke opbrengst van gemiddeld 200 dépêches per dag, zullen kunnen gedekt worden. Naar de daarbij gemaakte begrooting zou dit aantal dépêches alleen uit de telegrafische correspondentie der [illegible]den voortvloeijen. Door de in aanleg zijnde lijn van Moskau naar den Amur en de in America bestaande lijnen, zouden alzoo de voornaamste plaatsen van [illegible], Japan, Siberie, Tartarije, Mandchurie en Mongolie onderling en met de voornaamste plaatsen in de Americaansche binnenlanden verbonden worden.

FRANKRIJK.

Men schrijft van Parijs, dd. 20 November, aan de *Indépendance belge*:

Gij kunt u geen [illegible] maken van de bezorgdheid van Engeland voor [illegible] franschen inval. Gij hebt gezien, dat de *Morning* [illegible], dat het arsenaal en laboratorium van Woolwich [illegible] deze stad verwijderd zullen worden, omdat men [illegible] geval van oorlog daar niet veilig acht. Ik [illegible]ige feiten bij, voor wier geloofwaardigheid ik kan [illegible]. Gij weet dat de organisatie der vrijwilligers op groote schaal is aangelegd. In de strandplaatsen hoopt men provisiën en amunitie op. Het patriotisme der Engelschen is tot zoodanige hoogte gestegen, dat toen er in een der genoemde steden geen transportmiddelen meer waren, de industrieelen der lands ze om niet aan het bestuur hebben verschaft. Een koopman, die een lading lood ontving, heeft er een gedeelte van aan de citadel geschonken.

De persoon, die mij dit mededeelde, is in Engeland en Schotland geweest. Op het land zag hij de boeren bezig, diepe kuilen te graven. Gevraagd met welk oogmerk zij die groeven, antwoordden zij, dat het was om tirailleurs (*riflemen*) te verbergen, wanneer de Franschen hun inval deden. Binnen kort zult gij vernemen, dat er inschrijvingen geopend zijn, om het gouvernement te helpen in de noozakelijke kosten der verdedigingsmiddelen.

Wij zouden haast zeggen, dat Frankrijk Engeland poseert, en het kluchtigste van de zaak is niet alleen, dat Engeland niet twijfelt aan de mystificatie, waarvan het de dupe is, maar het integendeel zeer ernstig opneemt en poseert met een overtuiging, die den afstand wegneemt, welke het verhevene van het belagchelijke scheidt.

't Is waar, in Engeland weet men niet wat belagchelijk is, en een Engelschman, wien men zei, dat hij belagchelijk was, zoude met de grootst mogelijke koelbloedigheid zeggen: » als ik lust heb belagchelijk te zijn, ben ik vrij om dit te wezen, dit gaat niemand anders aan als mij." Wachten wij ons, om engelsche zaken van ons fransch oogpunt te beschouwen: het belagchelijke, dat een Franschman doodt, treft een Engelschman niet in 't minst.

De Engelschen vreezen een inval der Franschen en zij nemen allerlei maatregelen, om dit denkbeeldig gevaar te voorkomen, sedert de kuilen voor de schotsche tirailleurs, tot aan de organisatie der *volunteer rifle corps*, een genootschap, waarvan sir Sydney Herbert, minister van oorlog, president is, de koningin en de prins-gemaal beschermers zijn, en welks vice-voorzitterschap verdeeld is tusschen lord Palmerston, hoofd van het bestuur, en graaf Derby, hoofd der oppositie. Welnu? wat zullen wij Franschen tegenover deze engelsche oorlogsvoorbereidingen doen? Niets! Onze toestand op voet van vrede is geheel voldoende, om alle mogelijke gebeurtenissen te kunnen afwachten. Engeland wapent zich, des te beter; den tijd, dien het verliest, om zich in de behandeling van het geweer te oefenen, moeten wij besteden, om ons te perfectioneeren in 't gebruik van de vijl, den hamer, den winkelhaak, het kompas, en alzoo in de kunsten des vredes herwinnen, wat onze lange gewapende oneenigheden ons hebben doen verliezen. De Engelschen bouwen zware drijvende batterijen: dat wij groote en snelzeilende klippers bouwen; zij voeren oorlogsvoorraad in: dat wij de voor onze manufacturen noodige grondstoffen invoeren.

In Frankrijk zijn we maar al te zeer gewoon tegen Engeland te schreeuwen. Schreeuwen wij minder en doen wij meer; tasten wij Engeland middelijk aan door het natevolgen. Hij breidt zijn invloed in de eene rigting uit, doen wij het in een andere; in plaats van eeuwig elkaêr de vuist te toonen en met de oogen te verslinden, wenden wij het den rug toe en gaan naar het Westen, terwijl hij naar het Oosten gaat, naar het Zuiden, als hij zich naar het Noorden rigt: op deze wijze hebben wij kans, om elkaêr niet eer te ontmoeten, dan nadat wij den geheelen aardbol zijn rondgereisd, ... en, komt tijd, komt raad.

Deze staatkunde, geen *anti-*, maar *extra-* engelsche, is voor zoover wij weten, nog nooit in Frankrijk in praktijk gebragt, en onzes inziens heeft zij op dezen oogenblik de meeste kans, om wel te slagen. In elk geval kost de proef niets, en door zoo te handelen, vermijden wij alles, wat aanleiding kan geven tot staatkundige dwalingen, ongelukkig voor beide natien zoo wel als voor de rust der wereld. Is het waar, dat Frankrijk en Engeland niet eendragtig zamen kunnen gaan, welnu, men zette hen rug aan rug, en laat elk zijn eigen weg gaan; dit is een wijze, om de rust der wereld te verzekeren, die evenveel waard is als een andere.

Parijs, 12 Nov. Eene boerin in de nabijheid van Douai heeft dezer dagen een voorbeeld van domheid gegeven, dat het leven van haar kind had kunnen kosten. Het kind, dat eenige maanden oud was, werd verkouden, en de geneesheer schreef een laauw bad voor. Toen hij zich verwijderd had, liep de boerin hem achterna, en vraagde hoe zij met dat bad moest handelen. »Dat is zeer eenvoudig," zeide de geneesheer, »maak water warm, en zet er uw kind in." »De moeder zette een groote ketel met koud water op, plaatste het kind daarin, en bond het vast; vervolgens begon zij toen een goed vuur op te stoken. Gelukkig kwam eene buurvrouw binnen, die meer verstand had, en redde het arme schepseltje, dat reeds bijna verstikt was.

Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij.

Door welwillende medewerking van de Redactie der Courant, zullen achtereenvolgens algemeene inlichtingen gegeven, en vragen en opmerkingen beantwoord worden, als welke niet aanhoudend door Circulaires zijn mede te deelen en aan Contribuanten of belangstellende anderen een meer juist begrip zullen geven van de werking der Maatschappij of de wijze van handelen.

(*Vervolg.*)

VARIA.

9. Slechts een gedeelte van de Extract-tarieven, modellen, inlichtingen enz. zijn heden kunnen verzonden worden, — per volgenden post het resterende, alsmede de beantwoording van zoodanige vragen, als welke niet uit die stukken is op te maken.

Zoo sommige voorloopige inteekenaren per navolgenden post niet die stukken mogten ontvangen, gelieven zij zulks aan één toe te schrijven, aan het mogelijk verloren gaan van inteekenin gslijsten en óók dat sommige zijn ingevuld zonder vermelding van woonplaats, — of onduidelijke handteekening.

Op franco aanvrage zal onmiddelijk gezonden worden, terwijl bovendien bij de meeste plaatselijke autoriteiten gelegenheid zal bestaan tot kennisname der stukkken.

Men wordt voorts verzocht, alle vroegere stukken te vernietigen ter voorkoming van vergissing.

10. Aan de verschillende autoriteiten zal dezen of volgenden post Circulaire en bijlagen worden verzonden; — hunne medewerking is geheel vrijwillig; ook dan wanneer zij in den beginne wegens de vreemdheid eenigen last mogten hebben, zullen zij wel heusch genoeg zijn die te verschoonen; — iedere wenk ter vergemakkelijking zal volgaarne benut worden.

11. Alle betalingen en zaken de maatschappij betreffende, moeten geschieden en besproken worden ten haren kantore; — men zal den Ontwerper-Directeur echter steeds bereid vinden in den aanvang, ook ten zijnen huize inlichtingen te geven, en gelden te ontvangen, des voormiddags, voor welke laatste, spoedigst mogelijk, na boeking ten kantore, kwitantie zal worden gezonden.

12. Men wordt verzocht bij *Uitgestelde Lijfrente* te vermelden *met* of *zonder wederverzekering*; bij gemis aan opgave zal beschouwd worden de bedoeling te zijn, *zonder*.

13. Wanneer van Weduwen-Pensioen of Weezen-fonds gesproken wordt, is zulks eene algemeene benaming; — men kan gelijk doel bereiken voor andere betrekkingen, welke niet echtgenoot of kind zijn van den verzekerde.

W. V. K.

(*Wordt vervolgd.*)

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
Januarij	13 Deensch	Helvetien	E. Boijson	Hongkong	31 Dec.	Valparaiso
"	— Engelsch	Lady Macdonald	H. P. Bruswell	Singapore	7 Jan.	Porthmouth
"	14 "	India	W. Harries	Foochow	28 Dec.	Hobarttown
"	16 Amerikaansch	Sunrise	C. J. Ranlett	Shanghae	31 "	New-York
"	17 Engelsch	Dora	A. Rose	Hongkong	9 Jan.	Demerara (*)
"	— "	Havelock	H. W. Stribley	"	6 "	Monto Viedeo
"	18 Hr. Br. Ms.	korvet Scout	kapt lt t/z.	Engeland en Rio	21 Nov.	Singapore
"	— Nederlandsch	H. Vincentius van Paulo	K. H. de Groot	Rotterdam	18 Sept.	Batavia
"	— Spaansch	Reine de los Angillos	M. Tuton	Manila	5 Jan.	Cadix
"	— Amerikaansch	Philomela	Berry	Foochow	— "	Boston

(*) Met 388 Chinezen, alles wel.

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Januarij	18 Nederlandsch	bark	A. R. Falck	D. van Duijvenboden	Nagasaki	24 Dec.	B. Kopersmit & Co.
"	— "	"	Nova Zembla	A. J. B. Gordijk	Rotterdam	4 Oct.	J. Cezard & Co.
"	— Ned. Indisch	stooms.	Padang	A. Guijot	Soerabaija	18 Jan.	W. Cores de Vries
"	— "	"	Banda	G. A. Neije	Singkawang	14 "	"
"	— Amerikaansch	bark	Kleber	Bigelow	Melbourne		Paine, Stricker & Co.
"	19 Z. M.	stooms.	Samarang ...... lt. t/z. 1 kl.	van Bennekom	Muntok	15 Jan.	
"	— Ned. Indisch	"	Palembang	W. A. J. Kuller	Soerabaija	15 "	W. Cores de Vries.
"	— "	schoener	Pangerang Moh. Sad	T. W. Bond	Bencoelen	15 "	Hunter, Houghton & Co.
"	20 Siams	bark	Whanheen	P. Hillier	Bangkok	30 Dec.	Gezagvoerder.
"	21 Nederlandsch	schip	Ida Elisabeth	Kramer	Rotterdam		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
"	— Ned. Indisch	bark	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang	19 Jan.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Henriette*	J. van Loenen	China	Haager & Schuurman.
"	"	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Metalen Kruis	Zuurdeeg		"
"	"	Cheribon	Coers		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	schip	Staatsraad Baud	T. de Jong		van Ommeren, Rueb & Co.
"	bark	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack	Rotterdam	"
"	"	Baron Forstner van Dambenoy	N. Kruijmel	Macao	"
"	"	Java	S. S. van Dam		B. Kopersmit & Co.
"	"	A. R. Falck	D. van Duijvenboden		"
"	schip	Sumatra*	H. Grivel	Samarang en Soerabaija	"
"	bark	Hollandia	Wap		Busing, Schröder & Co.
"	"	Jacob	Börger	Samarang	"
"	"	Herman*	M. van Velthoven	China	Dümmler & Co.
"	"	Huidecoper	C. J. N. Blok		"
"	schip	Schoon Verbond*	D. R. Borchers	Samarang en Soerabaija	"
"	bark	S. van Heel*	P. Dietz		J. Cezard & Co.
"	"	Decima*	E. Akkerman		"
"	schip	d'Elmina	F. C. Teengs		"
"	bark	Twee Anthonijs	C. van Rijn van Aldemade	Pasoeroean	Reynst & Vinju.
"	"	Zephir	W. S. de Vries	Soerabaija	"
Ned. Indisch	"	Noorban*	Said Alie bin Djen	Soerabaija	B. J. Jacobs.
"	brik	Ocean*	Giam Liangsoeij		Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	"
"	"	Jenoer*	Said bin Alie	Soerabaija	"
"	"	Atiatoor Rachman*	Sahaboedien		"
"	schip	Egbert*	Tormijn	Panaroekan	Maclaine, Watson & Co.
"	3 mast.	schoener Elise*	B. J. Schipper	Telok Betong	Landberg, Bezoet Bie & Co.
"	brik	Henriette*	H. Chevallier	Samarang en Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
"	"	Zwaluw*	P. Bloem	Melbourne	Haager & Schuurman.
"	bark	Generaal Michiels*	D. de Wilde		"
Engelsch	brik	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eilanden	G. Wilson & Co.
Spaansch	schip	Reina del Oceano*	Sarachaga		Dümmler & Co.
Amerikaansch	bark	Dictator*	Zerega		"
"	"	Union*	Whitey	China	Paine, Stricker & Co.
Pruissisch	"	Der Sud*	Malchow		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Hamburg	"	Siwa*	[illegible]		"
"	"	Carl en Auguste*	H. [illegible]		Busing, Schröder & Co.
Bremer	"	Rubens*	F. [illegible]	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
Zweedsch	"	Augusta*	[illegible]	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Oldenburg	bark	Ammerland*	[illegible]	San Francisco	Maclaine, Watson & Co.
"	schoener	Alfred Hermann*	W. Brummer	Sydney	E. Moormann & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Januarij	19	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	A. G. Bosch	Samarang en Soerabaija
"	—	Engelsch	schip	Caledonia	Hamilton	Singapore
"	20	Nederlandsch	bark	Zuid Beveland	J. van der Meulen	Rotterdam
"	21	Nederlandsch	schip	Jan de Witt	F. Guijt Jr.	Probolingo
"	—	"	bark	H. Vincentius van Paulo	K. H. de Groot	Soerabaija
"	—	"	schip	Nieuw Holland	L. Tuk	Cheribon
"	—	Ned. Indisch	bark	Lachmadie	Sech Waber	Grissee
"	—	Engelsch	"	Talucka Sadan	J. Travener	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.		VAN
Januarij	5	Ned. Indisch	bark	Alnoer	Sech Marzoekie	31	Dec.	Batavia
"	8	"	"	Ararat	P. Verschuur	4	Jan.	"
"	9	Nederlandsch	"	de Amstel	H. H. Rademaker	7	"	"
"	10	Z. M.	stooms.	Merapie .... Luit. t/z. 1e. kl.	C. A. B. D. Ryk	—	"	Banjermassing
"	—	Ned. Indisch	"	Padang	A. Guijot	8	"	Batavia
"	—	"	bark	Sara Eleonora	D. Schuijmer	7	"	"
"	11	Nederlandsch	"	Albrecht Beijling	G. L. Muller	9	"	"
"	—	"	"	Davo	H. Weijtenhorst	4	"	Singapore
"	—	Ned. Indisch	schoen.	Hap Eng	Tan Kie	—	"	Riouw

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Januarij	6	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Soerabaija
"	7	"	brik	Salim	Said Segaf	Grissee
"	9	Nederlandsch	bark	Shanghae	H. Uitermark	China
"	—	Hamburg	"	John Herman	G. J. Dickman	Soerabaija
"	10	Ned. Indisch	stooms.	Padang	A. Guijot	"
"	—	Z. M.	"	Merapie .... Luit. t/z. 1e. kl.	C. A. B. D. Ryk	Batavia

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Staatsraad van der Hoeven	J. Heijnerikx	Nederland	van Mannen & Co.
"	"	Paul Johan	A. Kooij	Nederland	"
"	"	De Amstel	H. H. Rademaker	Soerabaija	B. Kopersmit & C.
"	"	Albrecht Beijling	G. L. Muller	Nederland	van Mannen & Co.
"	"	Davo	H. Weijtenhorst		Gezagvoerder.
"	schoen.	John Hermann	L. van der Weijden	Nederland	Dorrepaal & Co.
Fransch	schip	La Rose	V. Isaard	Frankrijk	"
"	bark	Alma	F. Pilien	Frankrijk	"
Engelsch	schip	Jacatra	J. M. Foldridge	Nederland	Mac Neill & Co.
Siams	brik	Tjoan Lie	Njo Kiok		Gezagvoerder
"	bark	Kiem Tjing Hiem	Jap Siam		"
"	"	Kiem Ing Moei	Tjan Ling		"
"	"	Goan Mo	Goei Na		"
"	"	Tjoan Bie	Tan Pioe		"
Ned. Indisch	brik	Srie Negara	Intje Kandar		"
"	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel		Mac Neill & Co
"	bark	Pilades	G. Pohlman		Gezagvoerder.
"	"	Alnoer	Sech Marzoekie	Soerabaija	"
"	"	Ararat	P. Verschuur		"
"	"	Sara Eleonora	D. Schuijmer		Dorrepaal & Co.
"	schoen.	Hap Eng	Tan Kie		Gezagvoerder.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN.
Januarij	4	Nederlandsch	schip	Cortgene	D. Dunlop	Soerabaija
"	9	Ned. Indisch	kotter	Little Tot	Katjoung	"
"	—	"	schooner	With of the Wave	Katjoung	"
"	10	Nederlandsch	schip	Eclipse	J. C. Doeksen	"

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
"	5	Nederlandsch	schip	Johana Maria	L. J. Wilhelmie	Nederland
"	—	Zweedsch		Constance	S. P. A. Soderbergh	
"	6	Ned. Indisch	kotter	Krabbe	Mardain	Soerabaija
"	7	Nederlandsch	schip	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland

In lading liggende schepen te *Pasoeroean*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Cortgene	D. Dunlop	Rotterdam	Anemaet & Co. Soerabaija.
"	"	Eclipse	C. J. Doeksen	Amsterdam	B. Kopersmit & Co.
"	"	Macasser	J. Bip	Amsterdam	Fraser Eaton & Co.
"	"	Cornelia	G. de Vries	Nederland	E. ten Brink & Co. Soerabaija.
Hamburg	"	La Rochelle	J. Meijer	Cork	Fraser, Eaton & Co.

Aangekomen schepen te *Indramaijoe*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	Ned.	bark	[illegible]	[illegible]	Batavia

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	10	Ned.	schip	Johannes Anthonius	F. Metz	Batavia

Aangekomen schepen te *Pecalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	10	Ned.	bark	Maria Elisabeth	van der Valk	Nederland
"	11	"	"	Ridderkerk	Teerling	Ned. v. Soer.

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	29	N. I.	schoen.	Sophia	Siendoe Jaija	Bezoekie
"	30	"	"	Alhamdanie	Said Alhabasej	Cheribon
"	31	"	bark	Attijatoor Rachman	Banseer	Bonthain

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	9	N. I.	stooms.	Padang	Guijot	Batavia
"	11	Zweed.	schip	Hedde Frederika	Larsson	"
"	12	N. I.	brik	Nasrie Madjit	Said Segaf	Tagal

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Jan.	9	N. I.	brik	Alosmanie	Sech Salim	Soerabaija

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 20 JANUARIJ.

Arak, *f* 47,50,— afgedaan weinig voorraad
Koffij, Java *f* 35 *f* @ 35.50,—
——, Padang, *f* 36,98 laatste veiling te Padang 28 December.
Suiker N°. 14 *f* 15,75—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 12,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, *f* 200,—
——, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 160,— } met veel vraag zoo voor Europa als voor China.
——, " " 2de kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,—
——, Carga *f* 115 @ *f* 130,—
Wisselkoers op Holland pari, Engeland *f* 11,65 @ *f* 11,75,— Singapore *f* 2,80,— China *f* 2,97,— Calcutta *f* 120,— nominaal.

Handelsberigt van China.

HONGKONG, 29 DECEMBER.

Uitvoer.

Thee. Naar *Engeland*: 49¾ millioen ℔ in dit saizoen, tegen 28 millioen het laatste, en 32 mill. het voorlaatste saizoen. Naar de *Vereenigde Staten*: 22½ mill. dit saizoen, tegen 16¾ mill. het laatste, en 17¾ het voorlaatste. Naar *Australie*: 7½ mill. dit saizoen, tegen 4 millioen het laatste, en 2 millioen het voorlaatste saizoen.

Canton. *Oonams* 25 @ 26 thails; *Taysaam Kongo* 23 th; *Scented Oranje pekko* 22 @ 34 th. *Canton Gunpowder* 16 @ 20 th; *Canton Hyson Skin* ad 16 thails.

Over 't geheel weinig handel.

Macao. *Suiker. Witte* hier en te Hongkong voor n°. 1 $ 6.30 @ $ 6.40. *Canton bruine* $ 3.50 @ $ 3.65. *Hainan Bruine* $ 3.20 @ 3.25. Voorraad Bruine is gering. Te Shanghae is de markt overvoerd, en de vraag flaauw. Genoteerd: *Witte Canton*, thails, 4.5.0 @ 5.7.5. *Bruine Canton* thls 3.0.0. @ 3.2.5. *Bruine Formosa* thls. 3.2.0. @ 3.2.5. Amoy thls. 2.7.5 @ 2.8.0.

Invoer.

Canton. *Rijst.* De markt is niet zoo vast gebleven als men verwachtte. De invoer bedroeg 18.000 pik. Genoteerd: *Arracan* $ 2 @ 2.20; *Bally* $ 2.40 @ 2.60. *Bassein* $ 2.25 @ 2.45; *Bengaalsche* $ 2.70 @ 3.; *Siam* $ 2.40 @ 2.50.

Vrachten. *Op Londen* £ 1.10 @ £ 2.

Handelsberigt der Philippijnsche Eilanden.

MANILA, 22 DECEMBER 1850.

Invoer.

Witte Shirtings. Per 40 yards $ 3 @ 3.125. Weinig voorraad, vooral in de breede soorten.

Grijze Twills. Weinig vraag, eenige stukken 8 ℔ goede zijn afgedaan @ $ 2.12½ ℔ 32 yards.

Witte Jaconets. 7.000 stukken afgedaan ad $ 1.75 @ 2.80, naar hoedanigheid.

Uitvoer.

Suiker. Sedert het vertrek der laatste mail zijn afgedaan in de tweede hand 3000 pik. @ $ 5.12½ en eenige dagen later werd een gedeelte [illegible] van 3000 pik. @ $ 5.06¼.

Hennep. Weinig aanvoer; geen vraag.

Koffij. Geen voorraad / laatste koop $ 18.75 ℔ pic.

Sigaren. Op de gouvernements veiling van den 19den zijn 11.450 mill verkocht. n°. 2 Havanna $ 8.05 @ 8.10. n°. 2 Cheroots $ 8.05 @ 8.45.

Huiden schaarsch; in bladen $ 9.

Indigo overvloedig, niet gevraagd.

Lijst der in het Entrepot aanwezige regalen.

VAN DEN 17 TOT EN MET DEN 20 JANUARIJ 1860.

Van Nederland per *d' Elmina*, Gez. Teenga.

1 pak adres, *C. Kiebert*.
1 kt. adres, Kolonel *Wilton*.
1 kt. adres, *T. A. E. van Allina*.

Per *Mary Ross*, Gez. ....

1 kt. adres, *J. P. Brodie*.

Per *Huijdecoper*, Gez. Blok,

1 kt. adres, *van der Meulen voor P. Kennet VD.*

Per *Eduard en Julie*, Gez. ....

1 kt. adres, *Maclaine Fraser*.

Per Nieuw Holland, Gez. Tuk,

1 kt. gemerkt H n°. 1
1 kt. gemerkt, PF n°. 2

Per *Graaf Dirk III*, Gez. Rotgans,

1 kt. adres, *W. Canman*.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 12 TOT EN MET DEN 14 JANUARIJ 1860.

Aanvoer.

Van Amsterdam per Ned. bark *Jocob*, gez. Börger, agt. Busing, Schröder en co.

76 coll. manufact., 50 led. leggers *Agenten*.
1 kt. ijzerwerk, 26 bn. zeildoek, *Pandel en Stiehaus*.
1 bl. manufact., *H. van Riet en co*.
2 kn. brandy, 32 do. provisien, *Gumprich en Strauss*.
44 kn. bier, *Engelhard en co*.
60 kn. bier, *John Pryce en co*.
25/2 pijp. bier, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
16 kn. papier, ...
7 kn. meubelen, *Sleewijk Feenstra*.
98 bn. papier, 26 do. glas, 7 do. en 155 coll. manufact., 200 vs. loodwit, *E. Moormann en co*.
80 bn. manufact, *Arnold en Zoon*.
51 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co*.
100 vs. boter, *Schimmelpenninck en co*.
200 vs. loodwit, *Dümmler en co*.
10 kn. kantoorbehoeften, *H. M. van Dorp*.
8 coll. manufact., *Niederer*.
14 kn. kramerijen, 5 do. en 2 bn. manufact., 605 kn. wijn, 283 do. koopmanschappen, *C. Bahre en G. Kinder*.
150 vs. boter, *Order*.
100 vs. boter, *Landberg, Bezoet de Bie en co*.
100/m. steenen, 100 vn. cement, 20 do. specie, 136 bn. zakken, 2 kn. traan, 4 do. vloerdeek, 1 do. koperdraad, 20 do. vijlen, 51 do. blik, 21 coll. en 1 kt. diversen, 19 kn. linnen, 680 vn. spek, 28 kn. lijnolie, 2 do zilverwerk, 200 vn. meel, 2 kn. soldeerlood, 2 do. garen, 19 do. koper, *N. H. M.*

Van Nederland per Ned. schip *Schoonverbond*, gez. Doornbos, agt. Dümmler en co.

2 kt. diversen, *Cassglette en co*.
1 kn. en 150 coll. diversen, *Jacometti en co*.
75 vn. bier, 25/2 pijp., 1 kn. en 175 vn. bier, 65 vs. boter, 8 kn. ansjovis, 34 keld. lijnolie, *Landberg, Bezoet de Bie en co*.
5 kn. hammen, *G. Buijn en co*.
100 pull. olie, *Kessler en co*.
17 kn. drukletters, *H. M. van Dorp*.
100 kn. bier, *Winsser, de Lange en co*.
1701 marm. steenen, 100 vn. meel, *Paine, Stricker en co*.
80 kn. likeuren, 10 do. bitter, 10 do. aperitiva, 36 keld., 8 vn. en 15 kn. provisien, medewafen, kramerijen, enz., 30 tonn. bier, *B. Kopersmit en co*.
5 kn. diversen, *van Riet en ter Gouw*.
1 rijtuig, *de Rijk Smissaert*.
46 kn. manufact., 11 pakk. dekens, *E. Moormann en co*.
200 vs. loodwit, 7 kn. papier, 125 coll. manufact., 2562 marm. steenen, 25 kn. bladkoper, 7 vs. spijkers, *Agenten*.
60 kn. manufact., *Borneo C. Limited*.
3 kn. muzijk instrument, 2 do. manufact., 1 bl. laken, 22 coll. en 6 kn. koopmanschappen, *Pandel en Stiehaus*.
2 kn. ijzerwerk, 50 do. provisien, kramerijen, manufact, 61 led. leggers, 100 vs. boter, *Engelhard en co*.
40 pakk. garens, 8 pakk. dekens, 1 do. manufact., *Busing, Schröder en co*.
2 kn. leder, 2 coll. manufact., *B. van Leeuwen co*.
10 kn. manufact., *T. Crone*.
1 rijtuig, *Jordens*.
17 kn. manufact., 8 pakk. dekens, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
39 bn. zakken, *Pitcairn, Syme en co*.
62 vn. en 8/4 Pijp. bier, *Schimmelpenninck en co*.
50 bn. garen, 22 kn. manufact, *Arnold en Zoon*.
60 hammen, 96 kn. marmerwerk, *van Ommeren, Rueb en co*.
6 vs. boter, *du Puij*.
200 keld. genever, *Maclaine, Watson en co*.
100 vs. boter, 46 kn. manufact., 88 vn. bier, *Hooger en Schuurman*.
7 kn. provisien, 1 do. banket, 28 do. kaarsen, 20 vn. bier, 1 kt. likeur, 2 geslagt, 6 vs. haring, 6 kn. gedr. vruchten, *Zijne Exc. de Gouverneur-Generaal*.
1 kt. manufact., *Order*.
6 kn. parfumerien, *B. Andreas en co*.
60 led. leggers, *Adam en co*.
300 vs. staal, 12 kn. papier, 900 coll. manufact., 20 vs. zilv. munt, 30/m steenen, 100 vn. centen, *N. H. M.*

Voor Samarang.

460 coll. koopmanschappen.

Voor Soerabaija.

133 coll. koopmanschappen.

Van Nederland per Ned. schip *Simon Hess*, gez. Dietz, agt. J. Cezard en co.

827577 ℔ steenkolen, 50 kn. wijn, 55 vn. vleesch, 150 vs. boter, 20 ks. kaas, vn. brood, *W. Coras de Vries*.
35 vn. vleesch, 2 kn. manufact., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
100 vs. boter, *Order*,
25 led. leggers, 100 vs. boter, 25 hammen, 20 ps. gez. vleesch, 12 vs. spek, coll. zeildoek, 13 kn. wijn, *Louran co*.

Van Liverpool per Prem. bark *Rubens*, gez. Sollenborn, agt. Tolson, Hunt en co.

2800 ks. zeep, 2325 stav. ijzer, 586 md. aardewerk, 2 kn. lederwerk, 20 do. koper, 154 coll. manufact., *Agenten*.
50 md. aardewerk, 30 coll. manufact., *Adam en co*.
309 kn manufact., *Burt, Myrtle en co*.
32 kn. koper, 89 bund. ijzer, 152 coll. manufact, *Pitcairn, Syme en co*.
60 vn. cement, 44 coll. en 133 kn. manufact., 20 coll. ijzerwerk, 25 kn. koper, 740 zakk. steenkolen, 59 md. aardewerk, 81 assen, 6 kn. ijzer en glaswerk, *Martin, Dyce en co*.
13 kn. koopmanschappen, 20 kn. bier, *Gumprich en Strauss*.
100 tonn. ijzer, 6 kn. manufact., *Borneo C. Limited*.
22 kn. manufact., *B. van Leeuwen en co*
20 kn. bier, 20 do. portwijn, *J. F. van Leeuwen en co*.
858 stav. ijzer, 10 aambeelden, 50 assen, 21 coll. ijzer-, lederwerk en kramerijen, *Hunter, Houghton en co*
25 coll. ijzerwerk enz., *G. Wilson en co*.
400 vn. meel, 7 kn. manufact., *E. Moormann en co*.
28 kn manufact., *Maclaine, Watson en co*.
2 coll. manufact., *Pandel en Stiehaus*.
7 coll. manufact., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
10 coll manufact, *Morgan, Melbourn en co*.
1 coll. manufact, *C. Bahre en G. Kinder*.
1 coll. manufact., *Coock*.
1 coll. koopmanschappen, *Young*.

Van Engeland per Brem. schip *Mary Ross*, gez. Meijer, agt. Maclaine, Watson en co.

37 kn. wijn, *Tolson, Hunt en co*
350 vs verf, 150 do. menie, 40 kn. koper, *C. Bahre en G. Kinder*.
3 kn. verf, *Burt, Myrtle en co*.
6 vn. .... *John Pryce en co*.
28 vn., 10 kn. en 5 coll. .... 494 coll. machinerien, 4 ps ketels, 17 roosters, 1 pan, 816 st. ijzer, 5/m. steenen, *Agenten*.
3 vn. en 22 bxh bier, *Morgan, Melbourn en co*.
4 coll. manufact., 30 kn., 24 coll. en 74 vn. bier, 4 coll. aardewerk, 20 kn. mosterd, 1 do. kleederen, 3 do. tuigen, 2 do. schilderijen, *Order*.
100 coll. blik, *E. Moormann en co*.
26 kn. .... *Gebr. Roselje en co*.
29 kn. ... . 18 coll glaswerk. ....
1 kt. machinerien, *B. Kopersmit en co*.
2 kn. diversen, *J. P. Brodie*
2 kn. pleetwerk, 250 vn. bier, *Adam en co*.
4 pakk. ...... *Hunter, Houghton en co*.
30 kn. wijn, *Pandel en Stiehaus*.
533 coll. machinerien, *Pitcairn, Syme en co*.
199 coll. manufact, *Martin, Dyce en co*.

Voor Soerabaija.

2 kn. vuurwapenen, 1 stoomketel, 5 kn. windmolen en toebehooren, 2 do. gereedschappen, 822 plat. en stav. ijzer, 15 coll. diversen, 100 gaspijpen, 1 kt. boeken, 1 do. parfumerien.

Van Nederland per Ned. bark *Huijdekoper*, gez. Blok, agt. Dümmler en co.

20 vs. zilv. munt, 400 do. meel, 124 do. boter, 22 kn. gedr. katoen, *N. H. M.*
300 keld. genever, 8 kn. blikwerk, 30/2 pijp. en 100 vn. bier, 6 md. fleschen, 250 vs. boter, 70 pakk. papier, 17 coll. ijzerwerk, 1 kt. porcelein, *Order*.
200 keld. genever, *John Pryce en co*.
1000 keld. genever, 100 vs. boter, 100 hammen, 26 kn. likeuren, 52 coll. provisien, 10 keld. genever, *van Ommeren, Rueb en co*.
200 keld. genever, 1 jagtgeweer, *Hooger en Schuurman*.
19 kn. manufact., 80 vn. bier, *Maclaine, Watson en co*.
[illegible] *B. Andreas en co*.
1 [illegible], 1 do. glaswerk, 1 do. zeep, *Loch, Reiss en co*.
2 kn. zijden goederen, *Pandel en Stiehaus*.
9 kn. calicots, *B. Kopersmit en co*.
18 coll. manufact., *Adam en co*.
10 kn. koopmanschappen, *Gumprich en Strauss*.
8 bn. polimieten, *E. Moormann en co*.
35 kn. garen, 5 do. manufact., *C. Bahre en G. Kinder*.
213 vn. bier, 100 vs. boter, 100 kn. wijn, 1 do. papier, 2 do. instrumenten, *Landberg, Bezoet de Bie en co*.
18 vn. bier, *Schimmelpenninck en co*.
120 tonn. teer, 200 do. koolteer, 15 [illegible], *Jacometti en co*.
130 vn. koolteer, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
100 led. leggers, *J. Cezard en co*.
11 kn. wijn, *Thabor Tonpilla*.
10 bn. papier, *H. M. van Dorp*.
10 kn. manufact., 5 do. papier, *B. van Leeuwen en co*.

Van Rio de Janeiro per Han. schip *Amazone*, gez. Tock, agt. G. Wilson en co.

250 md. aardewerk, 15 kn. manufact, *Martin, Dyce en co*.
19 kn. manufact, *Pitcairn, Syme en co*.
150 vn. bier, 51 kn. wijn, 9 vn. ijzerwerk, 42 coll. manufact., 1 do. diversen, *Adam en co*
44 coll. manufact., *Maclaine, Watson en co*.
18 coll. manufact., *Busing, Schröder en co*.
21 coll. manufact., *Burt, Myrtle en co*.
42 coll. manufact., *Borneo C. Limited*.
5 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co*.
2 bn. zeildoek, 60 coll. vilt, 1 vt. spijkers, 47 md. aardewerk, 3 kn. manufact., 2 do. ijzerwerk, 20 do. wijn, 60 tonn. ballast ijzer, 37 coll. machinerien, 14 vn. verfwaren, 240 ks. kruid, *Agenten*.
2 coll. machinerien, *McLennan*.
21 coll. diversen, *W. Martin*.
1 partij steenkolen, 165 coll. machinerien, 44 do. en 2 kn. koopmanschappen, 79 do. en 31 coll. machinerien, *Major, Motzen en co*.
36 sukers, 40 boss., 493 stav. en 68 plat. ijzer, 56 coll. manufact., 9 vn. wijn, *Order*.

Uitvoer.

Naar China per Brem. schip *Leontine*, gez. Schweitzer, agt. Busing, Schröder en co.

8992 pic. rijst, 50 do. rotting, *Agenten*.
5 coll. provisien, 6 kazen, 1 kt. wijn, 2 md. bier, 1 pak stokvisch, *E. Moormann en co*.

Naar Rotterdam per Ned. schip *Hugo Grotius*, gez. Zwiede, agt. Schimmelpenninck en co.

1000 ps. buffelhuiden, 16 do. notenmuskaat, 1 do. foelie, 1400 do. rijst, 50 legg. arak, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
200 pic. rotting, 521 do. suiker, 7860 do. rijst, 13 coll. provisien, 6 kazen, *Agenten*.
1 kt. suiker, 1 bl. koffij, 7 coll. diversen, *Butin Bik*.
1 kt. tijgervellen, *Tiedeman en van Kerchem*.
303 pic. suiker, *B. Kopersmit en co*.
693 pic. suiker, *G. Wilson en co*.

Naar Singapore per Eng. bark *Cresis*, gez. Black, agt. Pitcairn, Syme en co.

166 coll. manufact., 3350 bund. en 3064 stav. ijzer, *Aan boord blijvende lading van Engeland*.
1 bendie, *Elliot*.
450 keld. genever, uit entrep. *Hooger en Schuurman*.
584 keld. genever, uit entrep. *van Ommeren, Rueb en co*.
5 kn. wijn, uit entrep. *Tolson, Hunt en co*
44 bn. en 19 kn. manufact., uit entrep. *Martin, Dyce en co*.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 18 tot en met den 20 Januarij 1860.

Met Ned. Ind. stoomsch. Padang, Kapt. A. Guijot, de majoor Popelier, Offic. van gezondheid 2e klasse Smit, Apotheker Weijers, Assistent Resident van Lawick, echtgenoot en 4 kinderen, de HH. Meertens, echtgenoot en 5 kinderen, Hekmeijer, Walter, Veldman, Clifford [illegible] en Mohr, van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Banda, Kapt. G. A. Neije, de Kapitein der Infanterie Eckhardt, Adjudant Onder-Officier Hubert, de HH. [illegible], White en de Kock, van Singkawang en Pontianak.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Palembang, Kapt. W. A. C. [illegible], Luitenant t/z. van Kervel, Offic. van gezondheid Ermerens, Offic. van administratie Borem, Luitenant Jilkens, de Heeren ten Siethoff, Abegg, Mijnssen en echtgenoot, Degen, Catoire, Ds. [illegible], J. van Breda, H. H. [illegible], echtgenoot en 6 kinderen, Mevrouw Bulofs en 1 kind, van [illegible].

Met de Ned. bark Nova Zembla, Kapt. A. J. G. Hordijk, de HH. A. A. Berkelij en J. Beijerinck, de [illegible] M. H. en H. F. [illegible] van Nederland.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet.

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.